

Project 'Educatief IJsselmeervissen'

Eindrapport

Europees Visserijfonds:
Investerings in duurzame visserij

Nederlandse Vissersbond

© 2014, Ursa Major Services BV/CPO Nederlandse Vissersbond U.A., Emmeloord

Colofon

Ursa Major Services BV/CPO Nederlandse Vissersbond U.A.

Eindrapport project 'Educatief IJsselmeervissen', aanvraagnummer 4540006020287.

Project Educatief IJsselmeervissen, Eindrapport, E. van der Tuin, Emmeloord, 2014.

Eindrapport inzake het project 'Educatief IJsselmeervissen' waarbij scholieren uit de Provincie Fryslân bekend gemaakt worden met de beroepsvisserij in het natuurgebied (NATURA 2000) IJsselmeer. Voor dit project is subsidie aangevraagd en beschikbaar vanuit het Europees Visserijfonds.

Trefwoorden: IJsselmeer, educatie, visserij, EVF.

provinsje fryslân
provincie fryslân

Ministerie van Economische Zaken

Het project 'Educatief IJsselmeervissen' is een initiatief van Ursa Major Services BV/CPO Nederlandse Vissersbond U.A. en is mede mogelijk gemaakt door het Europees Visserij Fonds (EVF), de Provincie Fryslân en het Ministerie van Economische Zaken ter investering in duurzame visserij.

Inhoudsopgave

Samenvatting	5
1. Inleiding	7
1.1 Aanleiding	7
1.2 Doelstellingen project	7
1.3 Achtergrondinformatie	8
1.4 Ontwikkelingsstrategie Provinsje Fryslân	9
1.5 Leeswijzer	11
2. Organisaties in het samenwerkingsverband	13
2.1 Hoofdaanvrager	13
2.2 Projectpartners	14
2.3 Samenwerking binnen de projectgroep	17
3. Projectopzet	19
3.1 Opzet project 'Educatief IJsselmeervissen'	19
3.2 Projectfasering	20
4. Projectresultaten	25
4.1 Informatiecampagne basisscholen	25
4.2 Ontwikkeling educatiemateriaal	25
4.3 Boekingssysteem, website en faciliteiten aan boord	26
4.4 Resultaten seizoen 2012 en 2013	27
4.5 "Vissen op het IJsselmeer is cool!"	30
4.6 Nieuwe initiatieven	31
4.7 Projectresultaten in de praktijk	33
5. Conclusies & aanbevelingen	35
5.1 Conclusies	35
5.2 Aanbevelingen	37
6. Publiciteit	39
6.1 Vakbladen en kranten	39
6.2 Televisie en radio	39
6.3 Internet	40
6.4 Publicatie via communicatiemiddelen projectpartners	40
6.5 Publicatieplicht EU	40
BIJLAGE 1 Publicaties in de media	43
BIJLAGE 2 Persbericht Start Educatief IJsselmeervissen	49
BIJLAGE 3 Sfeerimpressie project	51

Samenvatting

Het project 'Educatief IJsselmeervissen' is geïnitieerd door Ursa Major Services BV (UMS BV), dochteronderneming en projectorganisatie van CPO Nederlandse Visserijbond U.A. in samenwerking met een aantal Friese IJsselmeervissers en milieu- en educatiecentrum Mar & Klif, afd. Groen Doen.

In 2010 is VOF IJsselmeervisbedrijf Bootsma te Hindeloopen met haar vissersschip de HI 35 gestart met recreatieve vaartochten voor toeristen op het IJsselmeer, waarbij o.a. demonstraties worden gegeven van de huidige visserij op het IJsselmeer. Het eerste jaar werd deze dienstverlening uitermate enthousiast onthaald. Al snel viel op dat met name kinderen erg enthousiast zijn over het varen met een vissersschip, het ontdekken van de natuur en de visserij op het IJsselmeer. Het idee ontstond om educatieve vaartochten speciaal voor kinderen te organiseren.

Samen met drie Friese IJsselmeervisserijbedrijven is project Educatief IJsselmeervissen opgezet. Doel van het project is om scholieren in de leeftijdscategorie van 8 tot en met 12 jaar in aanraking te laten komen met het IJsselmeergebied, de visserij en de natuur hier omheen. De vissers gebruiken hun kennis en expertise van het gebied ter educatie van de doelgroep, in combinatie met een demonstratie van de huidige IJsselmeervisserij.

Het project richt zich op de volgende punten:

- Educatie van de doelgroep aangaande de natuur, historie en de visserij op het IJsselmeer;
- Het ontwikkelen van nevenactiviteiten voor IJsselmeervissers;
- Diversificatie in de bedrijfsvoering van IJsselmeervisserijbedrijven;
- Samenwerking tussen vissers, maatschappelijke organisaties, onderwijs en overheden;
- Kennisuitwisseling tussen de betrokken partners bij regelmatig geplande projectvergaderingen en via publicaties, demonstraties, presentaties.

Het project Educatief IJsselmeervissen is een uniek, innovatief project dat op verschillende wijzen bijdraagt aan de visserijsector. Natuur- en milieueducatie worden gecombineerd met een 'kijkje in de keuken' bij de visserijondernemingen. Kinderen worden bekend gemaakt met de visserij, natuur en historie van het IJsselmeer op een interactieve, leerzame manier. Onderwijs en visserij gaan hand in hand.

Het project is gestart met het treffen van voorbereidingen om de educatieve vaartochten mogelijk te kunnen maken. Gedurende het eerste projectjaar hebben diverse overlegmomenten plaatsgevonden en zijn verschillende voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd. Vervolgens is gestart met het verzorgen van de educatieve vaartochten, gedurende twee schooljaren, in de maanden april t/m juni in zowel 2012 als 2013. Na afloop van het tweede seizoen is het project afgerond, waarbij o.a. de projectuitvoer is geëvalueerd, is onderzocht op welke wijze er een vervolg gegeven kan worden aan het project en op welke wijze de resultaten van dit project gebruikt kunnen worden in de toekomst.

Ter ondersteuning van de educatieve vaartochten op het IJsselmeer zijn diverse educatieve materialen ontwikkeld, waaronder een lesbrief, een PowerPoint presentatie, en zoekkaarten die aan boord gebruikt kunnen worden. De drie schepen zijn tijdens de voorbereidingen ingericht voor het verzorgen van de vaartochten. Er zijn aanpassingen gedaan om de schepen gereed te maken om met gasten te varen; er zijn o.a. banken, toiletten en veiligheidsmaterialen (zwemvesten, brandblussers, EHBO verbanddozen, etc.) aangeschaft en aan boord geplaatst.

In april 2012 is gestart met de projectuitvoering, waarbij op 27 april 2012 middels een feestelijke opening het startschot is gegeven voor de educatieve vaartochten. Al voor de start van het project hadden al meer dan 20 schoolklassen zich voor dit jaar aangemeld voor

deelname aan deze unieke excursie. In de daarop volgende weken werd dit aantal bijna verdubbeld en hebben in 2012 totaal 36 verschillende schoolklassen deelgenomen aan het project.

Het tweede seizoen is halverwege april 2013 gestart en liep tot eind juni 2013. Het succes van het eerste seizoen was duidelijk te merken; voor aanvang van het tweede seizoen zaten alle beschikbare data in het boekingssysteem al vol. In onderling overleg met de projectpartners is besloten de boekingsperiode te verruimen, zodat meer scholen de mogelijkheid kregen deel te nemen aan de excursie. In 2013 hebben in totaal ruim 40 verschillende schoolklassen deelgenomen aan de excursie.

Gedurende het eerste seizoen zijn uit verschillende instanties vragen gesteld aangaande deelname aan het project. Zo hebben een zorginstelling voor licht lichamelijk gehandicapte kinderen, basisscholen met jongere kinderen (groep 3 t/m 5) en een school voor speciaal onderwijs de vraag gesteld of zij deel konden nemen aan het project. Daarnaast zijn middelbare scholen geïnteresseerd in deelname en hebben ook scholen die buiten het huidige dekkingsgebied van Mar & Klif vallen aangeven graag deel te willen nemen aan de excursie. Samen met de enthousiaste reacties van de deelnemende basisscholen is dit de aanleiding geweest om het project een vervolg te willen geven.

In oktober 2012 is door het projectteam een subsidieaanvraag opgesteld en ingediend voor het project Educatief IJsselmeervissen, deel II. Eind februari 2013 ontving het projectteam een beschikking voor deze aanvraag. Inmiddels is dit vervolgproject gestart; in het voorjaar van 2014 en 2015 verwacht het projectteam excursies aan te kunnen bieden aan een bredere doelgroep. Inmiddels zijn de eerste reserveringen voor het voorjaar van 2014 al binnen.

De projectgroep concludeert dat het project zeer succesvol verlopen is. Alle betrokken partijen kunnen terugkijken op een zeer geslaagd project.

1. Inleiding

In dit eerste hoofdstuk worden de aanleiding van het project en de doelstellingen, zoals deze bij aanvang van het project zijn benoemd, omschreven. Daarnaast wordt opzet van het project beschreven en worden de te verwachten resultaten, zoals deze bij aanvang van het project zijn omschreven in het projectplan, benoemd.

1.1 Aanleiding

In 2010 is VOF IJsselmeervisbedrijf Bootsma te Hindeloopen met haar vissersschip de HI 35 gestart met recreatieve vaartochten voor toeristen op het IJsselmeer, waarbij o.a. demonstraties worden gegeven van de huidige visserij op het IJsselmeer. Opvarenden kunnen in aanraking komen met het IJsselmeergebied in combinatie met de visserij en mogen zelf proberen om in de voetsporen te treden van het aloude beroep van visserman.

De HI 35 'Pieter van Grietje' van de fam. Bootsma

Het eerste jaar werd deze dienstverlening uitermate enthousiast onthaald. Al snel viel op dat met name kinderen erg enthousiast zijn over het varen met een vissersschip, het ontdekken van de natuur en de visserij op het IJsselmeer. Het idee ontstond om educatieve vaartochten speciaal voor kinderen te organiseren.

Samen met drie Friese IJsselmeervisserijbedrijven is door UMS BV in 2011 het project Educatief IJsselmeervissen opgezet. Voor dit project is subsidie aangevraagd bij en beschikt door het Ministerie van Economische Zaken en de Provincie Fryslân, in het kader van de subsidieregeling 'Duurzame ontwikkeling van visserijgebieden'. Na een aanlooperperiode van enkele maanden waarbij o.a. de vissersschepen zijn aangepast zodat deze geschikt zijn om met kinderen te varen, scholen zijn benaderd om deel te nemen aan de excursie en verschillende educatiematerialen zijn ontwikkeld, is in april 2012 gestart met het verzorgen van educatieve vaartochten op het IJsselmeer.

1.2 Doelstellingen project

Met het project willen de samenwerkende projectpartners scholieren in de leeftijdscategorie van 8 tot en met 12 jaar in aanraking laten komen met het IJsselmeergebied, de visserij en de natuur hier omheen. De vissers gebruiken hun kennis en kunde van het gebied ter educatie in combinatie met een demonstratie van de huidige IJsselmeervisserij. Daarbij ontvangen de vissers ondersteuning van het informatiecentrum Mar en Klif, afdeling Groen Doen.

Het hoofddoel van het project is om de scholieren/jongeren uit de Provinsje Fryslân bekend te maken met de beroepsvisserij in het natuurgebied IJsselmeer en hen in aanraking laten komen met de visserij, de natuur en de geschiedenis van het IJsselmeergebied.

De visserijondernemingen zetten gedurende de excursies hun ervaring en kennis over de visserij en het IJsselmeergebied in ter educatie van de doelgroep. De visser zal tijdens excursies op het IJsselmeer de rol van voorlichter en natuurbeheerder bekleden. Uiteindelijke wens is om de visserijsector in positief daglicht te zetten en de bedrijfsactiviteiten voor de Friese IJsselmeervissers te verbreden. Hierdoor wordt er gezorgd voor een neveninkomstenbron voor de Friese IJsselmeervissers in combinatie met een versterking van het imago van de visserij op het IJsselmeer.

Het project richt zich op de volgende punten:

- Educatie van de doelgroep aangaande de natuur, historie en de visserij op het IJsselmeer;
- Het ontwikkelen van nevenactiviteiten voor IJsselmeervissers;
- Onderzoeken van mogelijkheden tot diversificatie in de bedrijfsvoering van IJsselmeervisserijbedrijven;
- Samenwerking tussen vissers, maatschappelijke organisaties, onderwijs en overheden;
- Kennisuitwisseling tussen de betrokken partners bij regelmatig geplande projectvergaderingen en via publicaties, demonstraties en presentaties.

1.3 Achtergrondinformatie

Het project Educatief IJsselmeervissen is een uniek, innovatief project dat op verschillende wijzen bijdraagt aan de visserijsector. Natuur- en milieueducatie worden gecombineerd met een 'kijkje in de keuken' bij de visserijondernemingen. Kinderen worden bekend gemaakt met de visserij, natuur en historie van het IJsselmeer op een interactieve, leerzame manier. Onderwijs en visserij gaan hand in hand.

Onderwijs: kerndoelen cultuur- en natuuronderwijs¹

Binnen het onderwijs nemen cultuur- en natuuronderwijs een belangrijke plaats in. Beide vallen onder de kerndoelen van de leergebieden 'Oriëntatie op jezelf en de wereld' en 'Kunstzinnige oriëntatie'. Binnen deze leergebieden oriënteren leerlingen zich op de natuurlijke omgeving en op verschijnselen die zich daarin voordoen. Leerlingen oriënteren zich ook op de wereld, dichtbij, veraf, toen en nu en maken daarbij gebruik van cultureel erfgoed.

Veel kinderen komen helaas nog maar nauwelijks in contact met natuur en cultureel erfgoed en hebben maar weinig mogelijkheden om onbekommerd buiten te zijn en de natuur te ervaren. Toch is (het beleven van) natuur en cultuur op vele manieren goed en gezond voor kinderen. Het blijkt zelfs essentieel te zijn voor een evenwichtige ontwikkeling van kinderen.

Doordat de huidige generatie jongeren zo weinig met cultuur en de natuur in aanraking komt, heeft deze doelgroep hier weinig gevoel en beleving bij. Dat is jammer, omdat onderzoek aantoont dat het zien, voelen, doen en beleven van natuur en cultuur veel positieve effecten heeft op mensen, zodat zij uiteindelijk meer succes hebben in hun leven en gelukkiger zijn. Ook is het jammer voor de natuur, cultureel erfgoed en voor toekomstige generaties. Wanneer de huidige generatie jongeren niets heeft met natuur en cultuur en de waarde ervan niet in ziet, zullen zij dit ook niet erkennen en meenemen in besluitvorming in hun latere leven. Oftewel dan zullen toekomstige generaties nog minder mogelijkheden hebben om in aanraking te komen met natuur en cultureel erfgoed.

Bij de activiteiten die de leerlingen ondernemen op het gebied van cultuur- en natuuronderwijs komen ze in aanraking met de natuur, cultureel erfgoed en kunst in de directe omgeving van de school. Zij maken kennis met cultureel erfgoed en de natuur binnen school zoals: voorwerpen

¹ Bron: <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/brochures/2010/10/19/kerndoelen-po.html>

die kinderen zelf meebrengen, bijvoorbeeld echte erfgoed objecten of dingen uit de natuur voor bijvoorbeeld een herfsttafel in de klas. Ook maken ze kennis met de natuur en cultureel erfgoed buiten school: op straat, in een atelier, de kunsttuin, een museum, een theater, een kerk, een excursie, etc. Daarbij gaat het erom dat kinderen natuur en cultureel erfgoed beleven en leren bevragen. Op die manier ontwikkelen zij kennis over natuur en cultureel erfgoed met het uiteindelijke doel daarvoor waardering te ontwikkelen. In dit leerproces werken scholen nauw samen met o.a. NME-centra², instellingen voor kunst en cultuur en erfgoedhuizen.

In het kader van cultuur- en natuuronderwijs is het van belang dat er een goed aanbod van (buitenschoolse) activiteiten voor scholen beschikbaar is. Het project Educatief IJsselmeervissen is een welkome aanvulling op dit aanbod voor de scholen. Binnen het project worden nl. educatie op het gebied van natuur en cultuur gecombineerd. De aangeboden excursie heeft veel samenhang met de vakken geschiedenis, biologie en aardrijkskunde. Tevens zijn de activiteiten gericht op het versterken van de relatie van de scholen met de lokale en regionale omgeving.

Visserij: ontwikkeling nevenactiviteiten

Visserijondernemingen in het Friese IJsselmeergebied kunnen worden gekenmerkt als klein in omvang en tevens omzet. Het wordt voor deze ondernemers steeds lastiger om het jaar rond te vissen zonder daarbij een andere inkomstenbron aan te spreken. Voor de IJsselmeervissers kan worden geconcludeerd dat de visserij op het IJsselmeer de laatste jaren onder druk staat. Op het IJsselmeer is een steeds kleiner wordende groep beroepsvissers actief die, op twee vergunninghouders na, verenigd zijn in de Producentenorganisatie IJsselmeer. Er worden steeds meer wetten, regels en beperkingen opgelegd aan de visserij op het IJsselmeer mede doordat de visstand ondanks de afnemende visserij-intensiteit niet of nauwelijks verbetert.

Voor de IJsselmeervissers is het van belang dat er gezocht wordt naar alternatieve, visserij gerelateerde activiteiten, zodat zij hun beroep kunnen blijven uitoefenen. Enkele vissers hebben inmiddels de keuze gemaakt om een nevenactiviteit te ontplooiën. Middels het project wordt er getoond dat minder vissen en het ontplooiën van nevenactiviteiten kan lonen. Een voorbeeld hiervan is de HI 35, deelnemend visser aan het project Educatief IJsselmeervissen. De fam. Bootsma heeft ervoor gekozen om een vishandel te starten en rondvaarten te verzorgen voor geïnteresseerden waarbij de rondvaart wordt gekoppeld aan een demonstratie van de visserij op het IJsselmeer.

Door middel van de uitvoering van het project wordt de kans gecreëerd om alle deelnemende visserijondernemingen in aanraking te laten komen met het rondvaren van gasten. In eerste instantie is er gekozen voor een jeugdige doelgroep. Wanneer dit project succesvol blijkt, zal de stap klein zijn om ook commerciële tochten te organiseren voor groepen. Op die manier kan er in het voorjaar en zomer worden gevaren met gasten en kan er in de herfst en winter worden gevestigd. Zo wordt er een situatie gecreëerd waarbij de visser deels bezig is met de visserij en deels zijn kennis probeert over te dragen middels het aanbieden van rondvaarten op het IJsselmeer in combinatie met demonstraties van de visserijactiviteiten.

Het project Educatief IJsselmeervissen biedt de beroepsvissers de mogelijkheid om hun kennis en kunde in te zetten op een zodanige wijze dat de visserij-intensiteit niet zal toenemen. Door de kennis en kunde van de beroepsvissers te koppelen aan het onderwijs ontstaat een unieke combinatie op het gebied van natuur- en milieueducatie.

1.4 Ontwikkelingsstrategie Provincie Fryslân

Vanuit het Europees Visserijfonds (EVF) is in de periode 2007 tot 2013 financiële ondersteuning mogelijk voor de visserijsector. Er zijn vijf "assen" waarvoor subsidie verleend kan worden:

As 1. aanpassing van de visserijvloot, waaronder afstemming van de vangstcapaciteit van de

² NME staat voor Natuur- en Milieueducatie

vloot op de vispopulaties. Hieronder vallen ook investeringen in duurzame visserijtechnieken;
As 2. aquacultuur, binnenvisserij, verwerking en afzet van de visserij- en aquacultuurproducten;
As 3. maatregelen van gemeenschappelijk belang, waaronder innovatieve projecten en ondersteuning van samenwerkingsverbanden in de gehele visserijsector. Dit omvat technische innovaties en innovaties in de markt, waaronder het creëren van toegevoegde waarde in de keten en nieuwe vormen van samenwerking;
As 4. duurzame ontwikkeling van visserijgebieden;
As 5. technische bijstand.

Het Rijk heeft ervoor gekozen subsidie voor de zogenaamde As 4-projecten beschikbaar te stellen via nauwe samenwerking met de provincies, op basis van een lokale ontwikkelingsstrategie die per provincie verschilt. Hierbij wordt per openstelling subsidie beschikbaar gesteld vanuit het EVF, aangevuld door cofinanciering vanuit de provincies.

Provinciale Staten van Fryslân hebben besloten geen apart beleid voor de beroepsvisserij te voeren, maar de visserij te laten vallen onder het algemeen economisch beleid van de provincie. De Provinsje Fryslân ziet As 4 als middel om uitvoering te geven aan haar plattelandsbeleid en als stimulans voor de sociaaleconomische vitaliteit van het platteland en staat bij de subsidieverlening een integrale aanpak voor, bijvoorbeeld in relatie met natuur, recreatie en toerisme, cultuurhistorie en erfgoed. Juist in het vergroten van het maatschappelijke draagvlak voor de traditie van de Friese visserijgemeenschappen liggen kansen voor een duurzame ontwikkeling en daarmee de instandhouding van deze gemeenschappen. Een belangrijk aspect van As 4 is het ontwikkelen van netwerken en samenwerking tussen visserijgemeenschappen. De Ontwikkelingsstrategie voor Friese visserijgemeenschappen van de Provinsje Fryslân benoemd vanuit deze opvattingen de volgende speerpunten:

- a. de versterking van het concurrentievermogen van de visserijgebieden;*
- b. de herstructurering en heroriëntering van economische activiteiten, met name door stimulering van het ecotoerisme (deze activiteiten mogen niet leiden tot een verhoging van de visserijinspanning);*
- c. de diversificatie van activiteiten, door een gecombineerde beroepsactiviteit voor vissers te bevorderen, via het scheppen van extra werkgelegenheid buiten de visserijsector;*
- d. het bieden van meerwaarde aan visserijproducten;*
- e. de ondersteuning van infrastructuurvoorzieningen voor kleinschalige visserij en toerisme en van diensten voor kleine vissersgemeenschappen;*
- f. de bescherming van het milieu in visserijgebieden zodat deze hun aantrekkelijkheid behouden, het rehabiliteren en ontwikkelen van kustdorpen met visserijactiviteiten, en de bescherming en verbetering van het natuurlijke en architecturale erfgoed.*

Het project Educatief IJsselmeervissen sluit nauw aan bij meerdere bovengenoemde speerpunten. Door middel van het project wordt de kleinschalige visserij op het IJsselmeer op de kaart gezet en wordt de kennis van de visserijsector verspreid naar geïnteresseerden en achterban. De educatieve vaartochten bieden de IJsselmeervissers mogelijkheden om diversificatie in hun bedrijfsvoering door te voeren, waarbij ecotoerisme als mogelijk nieuwe bedrijfsactiviteit kan worden opgezet.

Door deelname aan het project wordt de intensieve visserij op aal gedurende de periode april - juni losgelaten. Deze visserij staat welbekend onder druk. De deelnemende visserijbedrijven zien het als een investering voor de toekomst om op dit moment niet op paling te vissen maar een nevenactiviteit te ontwikkelen. Daarbij willen de vissers gezien worden als ambassadeur van de visserij, ze willen de opgedane kennis overdragen op een jeugdige doelgroep om ervoor te zorgen dat kennis niet verloren gaat en deze jonge generatie bekend raakt met de geschiedenis, natuur en visserij binnen het IJsselmeergebied.

Schipper dhr S. Boersma (rechts) en dhr. T. Weerstand geven uitleg over de diverse vissoorten die leven in het IJsselmeer

1.5 Leeswijzer

Dit rapport beschrijft de resultaten van het project Educatief IJsselmeervissen, wat in de periode maart 2011 t/m februari 2014 is uitgevoerd.

Hoofdstuk 2 beschrijft de verschillende samenwerkende partijen binnen het project. Per organisatie is een korte omschrijving gegeven, waarbij aan is gegeven op welke wijze deze organisaties zijn betrokken bij de uitvoer van het project en welke rol zij binnen de projectuitvoer hebben vervuld. Tevens is aangegeven op welke wijze de samenwerking tussen partijen is vormgegeven.

In hoofdstuk 3 wordt de projectopzet behandeld, waarbij is aangegeven op welke wijze het project is opgezet en uitgevoerd. Hierbij wordt eveneens aangegeven op welke wijze het project is verdeeld in verschillende fasen en welke activiteiten er per fase zijn uitgevoerd. Op deze wijze wordt de projectuitvoer inzichtelijk gemaakt.

In hoofdstuk 4 komen de resultaten van het project aan bod. Er wordt beschreven welke activiteiten er gedurende de looptijd van het project zijn uitgevoerd en wat de resultaten van deze activiteiten zijn geweest.

Hoofdstuk 5 geeft de conclusies en aanbevelingen voortvloeiende uit het project weer. Hierbij wordt aangegeven of de beoogde doelstelling(en) van het project zijn behaald en welke aanbevelingen gedaan kunnen worden op basis van de behaalde resultaten. Tevens wordt hier beschreven op welke wijze de resultaten van het project in de toekomst gebruikt kunnen worden en wat het eventuele vervolg van het project is.

Tot slot wordt in hoofdstuk 6 aandacht besteed aan de publiciteit die het project heeft gehad via diverse mediakanalen. Er wordt o.a. een overzicht gegeven van de diverse publicaties in vakbladen en landelijk en regionale kranten. Daarnaast wordt een overzicht gegeven van televisieprogramma's waarin het project aandacht heeft gehad en op welke wijze er via Internet

publiciteit gegenereerd is voor het project. Tevens wordt aangegeven op welke wijze de betrokken projectpartners via hun eigen mediakanalen het project bij hun achterban onder de aandacht hebben gebracht en op welke wijze er middels het organiseren dan wel deelnemen aan diverse bijeenkomsten en evenementen heeft bijgedragen aan publiciteit van het project.

2. Organisaties in het samenwerkingsverband

In dit hoofdstuk worden de organisaties beschreven die het samenwerkingsverband vormen voor de uitvoering van het project 'Educatief IJsselmeervissen'. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen hoofdaanvrager en als derden bij het project betrokken partijen. Daarnaast worden verantwoordelijkheden en taken van de projectpartners en de samenwerking binnen het project beschreven.

2.1 Hoofdaanvrager

Ursa Major Services BV

Organisatie: Ursa Major Services BV
Contactpersoon: dhr. D.J.T. Berends
Adres: Onder de Toren 30
Postcode: 8302 BV
Plaats: Emmeloord
E-mail: secretariaat@visserbond.nl
Internet: <http://www.visserbond.nl>
Relatienr. Dienst Regelingen: 202396873

Ursa Major Services BV (UMS) is een projectbureau met ruime ervaring in het begeleiden van (subsidie)projecten op het gebied van innovatie, samenwerking, certificering en marketing, voornamelijk binnen de visserijsector. Als initiatiefnemer en beheerder van verschillende projecten heeft UMS ervaring met het opstellen van subsidieaanvragen en het op een juiste wijze realiseren van gesubsidieerde projecten. In samenwerking met vissers, verwerking, handel, overheden en overige ketenpartners worden diverse projecten uitgevoerd van en voor de visserijsector.

Afhankelijk van de wensen kan UMS haar klanten van dienst zijn met:

- Subsidieadvies: vinden van de subsidies die aansluiten bij uw wensen;
- Subsidie aanvragen: uitwerken ideeën in concrete en kansrijke voorstellen;
- Subsidiebeheer: zorgdragen voor een sluitende financiële administratie en rapportage;
- Projectmanagement: leveren van projectmanagers die uw doelen helpen realiseren.

Nederlandse Vissersbond

Ursa Major Services BV is een dochteronderneming van de CPO Nederlandse Vissersbond U.A.

De Nederlandse Vissersbond is een belangenorganisatie voor Nederlandse beroepsvissers, eigenaren en opvarenden, in de zee-, kust- en binnenvisserij. Haar dienstverlening is gericht op de duurzame ontwikkeling van de aangesloten ondernemingen (leden). De Nederlandse Vissersbond biedt leden professionele en betaalbare diensten en producten, afgestemd op hun specifieke behoeften.

Verantwoordelijkheden & taken

Tijdens de uitvoer van het project heeft Ursa Major Services BV zorg gedragen voor de initiatiefneming en projectadministratie. Dit betekende dat UMS als centraal aanspreekpunt functioneerde en de projectleiding had. Verder droeg UMS zorg voor de financiële afwikkeling en rapportage naar het Ministerie van Economische Zaken en de Provincie Fryslân toe. De verantwoordelijkheid van UMS was toezien op het projectverloop en het uitdragen van de verantwoordelijkheden en taken naar de deelnemende partijen. Coördinatie stond hierbij voorop en UMS droeg zorg voor een effectieve samenwerking tussen de projectpartners. Ook hield UMS de financiën bij van het gehele project en informeerde de overige partijen over de voortgang, wanneer nodig. UMS behartigde tevens actief de belangen van de betrokken IJsselmeervissers binnen het project.

2.2 Projectpartners

Natuur- en Milieu Educatiecentrum Mar & Klif

Organisatie: Natuur- en Milieu Educatiecentrum Mar & Klif, afd. Groen Doen
Contactpersoon: mw. I. Nutma
Adres: De Brink 4
Postcode: 8567 JD
Plaats: Oudemirdum
E-mail: info@marenklif.nl
Internet: <http://www.marenklif.nl> en <http://www.groendoen.net>

In 1995 is in Bezoekerscentrum Mar & Klif te Oudemirdum een "Centrum voor Natuur- en Milieueducatie" gevestigd. Sinds 2011 werkt dit centrum onder de naam 'Groen Doen'. Het centrum organiseert, ondersteunt en stimuleert activiteiten op het gebied van natuur- en milieueducatie (NME) o.a. voor basisscholen. Hierbij komen de verschillende vakken zo veel mogelijk in samenhang aan bod. De activiteiten kunnen lesstof vervangend of ondersteunend ingezet worden. Scholen kunnen via een online catalogus op de website <http://www.groendoen.net> het aanbod van activiteiten en excursies bekijken en tevens boeken via een online boekingssysteem. Daarnaast kunnen leerkrachten een breed scala aan leskisten, lesmaterialen, practicummateriaal, opgezette dieren, boeken, cd's en dvd's lenen via het NME steunpunt voor gebruik tijdens de lessen op school.

Verantwoordelijkheden & taken

Bezoekerscentrum Mar & Klif, afdeling Groen Doen te Oudemirdum is actief betrokken bij de dienstverlening en de vormgeving daarvan. Groen Doen staat met haar eigen dienstverlening nauw in contact met basisscholen in Friesland. Met behulp van deze schakel werd de dienstverlening binnen de juiste kanalen aangeboden aan de doelgroep. Via het online boekingssysteem konden basisscholen een excursie op het IJsselmeer boeken. Mar & Klif / Groen Doen verwerkte de boekingen en was samen met UMS het aanspreekpunt voor de basisscholen betreffende de excursie. Daarnaast is Mar & Klif/Groen Doen nauw betrokken geweest bij het ontwikkelen van educatiemateriaal ten behoeve van het project.

VOF IJsselmeervisbedrijf Bootsma

Organisatie: VOF IJsselmeervisbedrijf Bootsma
Vissersvaartuig HI 35 en vishandel De Steur
Contactpersoon: dhr. P. Bootsma
Adres: Stadsweide 12a
Postcode: 8713 JJ
Plaats: Hindeloopen

VOF IJsselmeervisbedrijf Bootsma is eigenaar en exploitant van het vissersvaartuig HI 35 en vishandel De Steur te Hindeloopen. De HI 35 is nog het enige actieve visserschip vanuit de Friese havenstad Hindeloopen. De HI 35 vist voornamelijk met staande netten en kisten op het IJsselmeer. Daarnaast wordt in de eigen plaatselijke viswinkel vis bereid en verkocht en legt de HI 35 van visserijbedrijf Bootsma zich in de zomermaanden toe op het verzorgen van rondvaarten waarbij de visserij aan bod komt door middel van demonstraties.

MTS Visserijbedrijf S. Boersma ST 8 c.s.

Organisatie: MTS Visserijbedrijf S. Boersma ST 8 c.s.
Vissersvaartuig ST 8
Contactpersoon: dhr. S. Boersma
Adres: Schans 57
Postcode: 8715 JS
Plaats: Stavoren

Visserijbedrijf Boersma vist met het vissersvaartuig ST 8 op het IJsselmeer. De ST 8 maakt gebruik van diverse visserijmethoden en vist op o.a. snoekbaars, paling en rode baars.

Dhr. Boersma is eigenaar en schipper van de ST 8 en heeft met deelname aan het project Educatief IJsselmeervissen willen onderzoeken op welke wijze hij nevenactiviteiten kan ontwikkelen voor zijn visserijbedrijf. Een van de meest kansrijke mogelijkheden is volgens hem om rondvaarten en excursies aan te bieden, al dan niet in samenwerking met collega IJsselmeervissers.

VOF J. en D. de Haan

Organisatie: VOF J. en D. de Haan
Vissersvaartuig WON 38
Contactpersoon: dhr. J. de Haan
Adres: It String 2
Postcode: 8754 GS
Plaats: Makkum

Het visserijbedrijf van de familie De Haan is eveneens actief op het IJsselmeer, met het vissersvaartuig WON 38. Het bedrijf van de familie de Haan vist samen met IJsselmeervisserijbedrijf WON 32 -37 Visserij van dhr. H. Bootsma. Beide visserijbedrijven vissen samen, waarbij gebruik gemaakt wordt van het vissersvaartuig WON 38 van de familie De Haan. Met diverse visserijmethoden wordt op diverse vissoorten gevestigd op het IJsselmeer. Het ontwikkelen van nevenactiviteiten is een welkome aanvulling voor de bedrijfsvoering van de visserijbedrijven van De Haan en Bootsma.

VOF A. & K. Wouda ST 21 c.s.

Organisatie: VOF A. & K. Wouda ST 21 c.s.
Visserstvaartuig ST 21
Contactpersoon: dhr. K. Wouda
Adres: Voorstraat 25
Postcode: 8715 HW
Plaats: Stavoren

De gebroeders A. en K. Wouda zijn met het visserstvaartuig ST 21 actief op het IJsselmeer, waar zij net als de andere bij het project betrokken IJsselmeervissers met diverse visserijmethoden op verschillende vissoorten vissen. Naast de visserij op het IJsselmeer, beoefent het visserijbedrijf ook visserij op de Waddenzee. De gebroeders Wouda zien met deelname aan het project kansen om hun visserijactiviteiten aan een breder publiek kenbaar te maken en wil nagaan of het ontwikkelen van nevenactiviteiten

interessant kan zijn voor hun bedrijfsvoering.

Verantwoordelijkheden & taken

De vier betrokken visserijbedrijven hebben het project onder leiding van UMS tot uitvoer gebracht. De vissers + bemanning en hun schepen werden door de hoofdaanvrager ingehuurd en verzorgden de excursies op het IJsselmeer met hun schepen. De visserijbedrijven droegen zorg voor de benodigde aanpassingen aan hun schepen + de aanschaf van materialen en alle bijkomende facilitaire zaken die het mogelijk maakten om met schoolkinderen te varen op het IJsselmeer. Hierbij stond de veiligheid van de passagiers voorop. Tevens waren de visserijbedrijven verantwoordelijk voor het (tijdig) regelen van alle benodigde documenten, zoals vergunningen en verzekeringen, ten behoeve van de uitvoer van het project. De visserijbedrijven werden voor het regelen van deze facilitaire zaken ondersteund door UMS.

Er is tijdens het project gebruik gemaakt van de expositieruimte aan de Havenkade te Hindeloopen. Deze expositieruimte is in beheer van VOF IJsselmeervisbedrijf Bootsma. Daarnaast is er gebruik gemaakt van de aanlegplaatsen aan de Havenkade te Hindeloopen. Hierover heeft door de visserijbedrijven, eveneens ondersteund door UMS, afstemming plaats gevonden met Havenbeheer Hindeloopen.

InnoPartner

Organisatie: InnoPartner Subsidieadvies
Contactpersoon: dhr. R. Janssens
Adres: Postbus 92
Postcode: 6700 AB
Plaats: Wageningen
E-mail: info@innopartner.nl
Internet: <http://www.innopartner.nl>

@nnopartner
Subsidieadvies Bennekom

InnoPartner is een onafhankelijk, professioneel adviesbureau op het gebied van technologie, innovatie, milieu, energie en internationale samenwerking en houdt zich bezig met projectsubsidies, fiscale aftrek, investeringspremies, fondsen en innovatiekredieten. De dienstverlening van InnoPartner richt zich op het ondersteunen van ondernemers en organisaties ten aanzien van financiële ondersteuning vanuit de regionale, Nederlandse en

Europese overheid bij uitvoeren van hun innovatie- en investeringsplannen. Ondersteuning kan plaatsvinden op het gebied van het oriënteren op potentiële regelingen door middel van een subsidiescan, het toetsen van conceptplannen met uitvoerende adviseurs, het opstellen en indienen van een complete subsidieaanvraag op basis van uurtarief of no cure, no pay, het uitvoeren van projecten (projectadministratie, declaraties, mutaties en rapportages) en het afhandelen van subsidieprojecten (accountantsverklaring, inhoudelijke/financiële eindrapportage).

2.3 Samenwerking binnen de projectgroep

De deelnemende visserijondernemingen zijn gedurende het project aan elkaar gekoppeld om de dienstverlening vanuit het havenstadje Hindeloopen uit te voeren. Er is gekozen voor Hindeloopen omdat hier gebruik kon worden gemaakt van de vaste ligplaats van de HI 35 en de expositieruimte die VOF IJsselmeervisbedrijf Bootsma heeft ingericht voor de ontvangst van opvarenden.

Expositieruimte van VOF IJsselmeervisserijbedrijf Bootsma aan de Havenkade te Hindeloopen

Gedurende het project onderhield UMS nauw contact met alle betrokken partijen, coördinatie en begeleiding stond hierbij voorop. UMS verzorgde de projectadministratie, -communicatie, voorlichting, PR en het projectmanagement. UMS heeft daarnaast in samenwerking met informatiecentrum Mar & Klif, afd. Groen Doen geïnteresseerde onderwijsinstellingen geïnformeerd over de mogelijkheden voor deelname aan de excursie op de vissersschepen. Gezamenlijk met Mar & Klif, afd. Groen Doen zijn de reserveringen verwerkt. Hierbij was Mar & Klif het eerste aanspreekpunt voor de deelnemende scholen en was UMS het eerste aanspreekpunt voor de visserijbedrijven. De uitvoering van de excursies was in handen van de IJsselmeervissers.

Samen met Mar & Klif, afd. Groen Doen werden de basisscholen actief benaderd voor deelname aan de excursie. Hiervoor zijn de bestaande contacten van Mar & Klif, afd. Groen Doen binnen onderwijsinstellingen in Friesland gebruikt.

3. Projectopzet

In dit hoofdstuk wordt het verloop van het project behandeld, waarbij is aangegeven op welke wijze het project is opgezet en uitgevoerd. Hierbij wordt eveneens aangegeven op welke wijze het project is verdeeld in verschillende fasen en welke activiteiten er per fase zijn uitgevoerd. Op deze wijze wordt de projectuitvoer inzichtelijk gemaakt.

3.1 Opzet project 'Educatief IJsselmeervissen'

Het project is opgedeeld in verschillende fasen waarbinnen diverse activiteiten zijn uitgevoerd ten behoeve van de doelstellingen van het project. Deze fasen en de bijbehorende activiteiten worden omschreven in paragraaf 2.2. In deze paragraaf wordt een globaal overzicht gegeven van de opzet en het verloop van het project.

Het project is gestart met het treffen van voorbereidingen om de educatieve vaartochten mogelijk te kunnen maken. Gedurende het eerste projectjaar hebben diverse overlegmomenten plaatsgevonden en zijn verschillende voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd. Vervolgens is gestart met het verzorgen van de educatieve vaartochten, gedurende twee schooljaren, in de maanden april t/m juni in zowel 2012 als 2013. Na afloop van het tweede seizoen is het project afgerond, waarbij o.a. de projectuitvoer is geëvalueerd, is onderzocht op welke wijze er een vervolg gegeven kan worden aan het project en op welke wijze de resultaten van dit project gebruikt kunnen worden in de toekomst.

Voorbereidingen

Het project is medio 2011 gestart met het treffen van de benodigde voorbereidingen, zodat er begin 2012 kon worden gestart met de educatieve vaartochten. Tijdens de periode april 2011 t/m maart 2012 zijn de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Ontwikkelen educatiemateriaal;
- Opzetten + ingebruikname online boekingssysteem;
- Benaderen scholen voor deelname excursie;
- Afstemming tussen diverse (lokale) partijen,
- Doorontwikkeling en aanpassingen website <http://www.ijsselmeervissen.nl/> ;
- Informatiebijeenkomst basisscholen zuidwest Friesland;
- Aanpassingen schepen: gebruiksklaar maken voor excursies;
- Aanschaffen + plaatsen benodigde materialen aan boord t.b.v. excursies;
- Organiseren diverse projectbijeenkomsten, waarbij de voortgang van het project is besproken.

Projectuitvoer

De vaartochten hebben in twee periodes plaatsgevonden gedurende de looptijd van het project, nl. van april t/m juni 2012 en april t/m juni 2013. In de tussenliggende periode is o.a. het eerste seizoen geëvalueerd. Gedurende de periode april 2012 t/m juni 2013 zijn de volgende werkzaamheden verricht:

- Informatievoorziening aangaande de excursie richting deelnemende scholen;
- Verzorgen educatieve vaartochten IJsselmeer;
- Tussentijdse evaluatie met projectpartners;
- Informatievoorziening en –uitbreiding via website <http://www.ijsselmeervissen.nl/> ;
- Publicaties schrijven voor pers + publiciteit genereren voor het project;
- Acties t.b.v. vervolg van het project + implementatie projectresultaten;
- Organiseren diverse projectbijeenkomsten, waarbij de voortgang van het project is besproken.

Afronding

Na afloop van het tweede seizoen is het project geëvalueerd en afgerond. Daarnaast zijn acties besproken om een vervolg te geven aan dit project. Gedurende de periode juli 2013 t/m februari 2014 hebben de volgende activiteiten plaatsgevonden:

- Evaluatiebijeenkomst projectgroep;
- Evaluatie met deelnemende scholen en belanghebbenden;
- Contacten diverse geïnteresseerde partijen, mogelijkheden tot uitbreiding project naar andere regio's;
- Schrijven eindrapport;
- Afronden subsidieadministratie, verzoek tot vaststelling subsidie opstellen;
- Publicaties schrijven voor pers + publiciteit genereren voor het project;
- Acties t.b.v. vervolg van het project + implementatie projectresultaten.

3.2 Projectfasering

Binnen deze paragraaf worden de verschillende projectfasen behandeld met daaraan gekoppeld een gedetailleerde beschrijving van de uitgevoerde activiteiten. Het project is opgedeeld in vier projectfasen: de ontwikkelfase, de projectfase, de evaluatiefase en de eindfase.

Fase 1: Ontwikkelfase

Start: 1 maart 2011

Eind: 31 maart 2012

Uitgevoerde activiteiten gedurende ontwikkelfase

In samenwerking met de projectgroep is educatiemateriaal ontwikkeld ter ondersteuning van de educatieve vaartochten, bestaande uit o.a. een lesbrieven voor de basisscholen, een 'doe-boekje' (Scheepsjournaal) met opdrachten en zoekkaarten vissen en vogels waarmee de kinderen verschillende vis- en vogelsoorten kunnen determineren.

Daarnaast is in samenwerking met de projectgroep een boekingssysteem opgezet via Groen Doen. Groen Doen is een initiatief op het gebied van Natuur- en Milieueducatie in Friesland. Via de website <http://www.groendoen.net> kunnen basisscholen in Friesland verschillende natuuractiviteiten (excursies) boeken en lesmateriaal bestellen. Het project maakt sinds eind 2011 deel uit van het aanbod op deze website.

Tevens is de website <http://www.ijsselmeervissen.nl> doorontwikkeld. Via deze website is aanvullende informatie over het project Educatief IJsselmeervissen te vinden. Ter voorbereiding op de educatieve vaartocht kunnen basisschoolleerlingen op de website informatie vinden over de inhoud van de excursie, maar ook extra informatie en beeldmateriaal over o.a. de geschiedenis van het IJsselmeergebied en de visserij op het IJsselmeer. Daarnaast wordt de mogelijkheid geboden om na afloop van de excursie foto's en werkstukken toe te sturen die op de website geplaatst kunnen worden.

In het najaar van 2011 heeft een informatiebijeenkomst plaatsgevonden, georganiseerd door Mar & Klif, voor basisscholen uit de regio zuidwest Friesland (=het dekkingsgebied van Mar & Klif). Met het organiseren van deze bijeenkomst zijn de activiteiten die Mar & Klif via het initiatief Groen Doen aanbiedt onder de aandacht gebracht bij de basisscholen. Tijdens deze bijeenkomst is speciale aandacht besteed aan het project Educatief IJsselmeervissen, waarbij leden van het projectteam een presentatie hebben gegeven aangaande het project. Deze bijeenkomst heeft, samen met directe werving voor deelname door Mar & Klif, geleid tot een groot aantal aanmeldingen voor de excursie.

De projectgroep is in de ontwikkelfase eveneens in gesprek gegaan met diverse belanghebbende partijen om de educatieve vaartochten mogelijk te maken. Zo zijn er gesprekken gevoerd met o.a. Havenbeheer Hindeloopen, waarbij gesproken is over het gebruik maken van de faciliteiten

van de Hindelooper haven t.b.v. de uitvoer van het project, waaronder het gebruik mogen maken van diverse aanlegplaatsen voor de deelnemende schepen.

Tot slot zijn de drie schepen tijdens de voorbereidingen ingericht voor het verzorgen van de vaartochten. Er zijn aanpassingen gedaan om de schepen gereed te maken om met gasten te varen; er zijn o.a. banken, toiletten en veiligheidsmaterialen (zwemvesten, brandblussers, EHBO verbanddozen, etc.) aangeschaft en aan boord geplaatst.

Gedurende de ontwikkelfase zijn diverse projectbijeenkomst belegd, waarbij de projectpartners de voortgang van het project hebben besproken.

Fase 2: Projectfase

Start: 1 april 2012

Eind: 30 juni 2013

Uitgevoerde activiteiten gedurende projectfase

Bij aanvang van de projectfase zijn de boekingen van de scholen verwerkt en afgestemd met de belanghebbende partijen, waaronder de visserijbedrijven. Deelnemende scholen konden via het digitale boekingssysteem alle benodigde (les)materialen downloaden die in de klas gebruikt konden worden ter voorbereiding op de excursie. Daarnaast heeft Mar & Klif, afd. Groen Doen de scholen voorzien van alle benodigde informatie.

In april 2012 is gestart met de projectfase, waarbij op vrijdag 27 april 2012 middels een feestelijke opening het startschot is gegeven voor de educatieve vaartochten. Gedurende de periode eind april t/m eind juni 2012 zijn in totaal ruim 30 schoolklassen mee aan boord geweest. Nagenoeg op alle middels het boekingssysteem beschikbaar gestelde data zijn geboekt in het eerste seizoen.

Een tweede seizoen heeft plaatsgevonden in de periode van april t/m juni 2013. Al bij aanvang van dit tweede seizoen bleek het aantal boekingen boven verwachting groot te zijn: op enkele data na waren alle beschikbare boekingsdata volgeboekt. In overleg met de vissers en de afdeling Groen Doen van Mar & Klif is besloten het aantal boekingsmogelijkheden te vergroten, zodat scholen die tot dan geen boeking meer konden doen, alsnog de mogelijkheid kregen om deel te nemen aan de excursie.

De projectfase is uiteengezet in twee jaren. Op deze wijze konden de vissers twee seizoenen, in de periode april t/m juni, uitvaren met schoolkinderen. Voor deze periode is gekozen om meerdere redenen. Gedurende deze periode mag er niet worden gevist met netten, alleen op aal met kisten en hoekwant. Door deelname aan het project konden de vissers toch blijven uitvaren zonder dat er intensief werd gevist op de paling. Daarnaast is het voorjaar de mooiste periode om met de doelgroep te varen. Er is veel te zien nabij de natuurgebieden, alles komt weer tot bloei. Tenslotte kunnen scholen in het voorjaar makkelijker tijd vrij maken voor buitenschoolse activiteiten.

Tijdens de projectfase is op verschillende wijzen aandacht gegenereerd voor het project middels diverse media-uitingen. Diverse kranten en vakbladen hebben een artikel geschreven aangaande het project, er zijn radio- en tv opnamen gemaakt en uitgezonden door Omrop Fryslân en via de websites van de verschillende projectpartners zijn nieuwsitems aangaande het project geplaatst. Een overzicht van de diverse media-uitingen is terug te vinden in hoofdstuk 6 van dit rapport.

Gedurende de uitvoer van het project is de projectgroep benaderd door diverse organisaties die geïnteresseerd zijn in enerzijds deelname aan het project en anderzijds om een soortgelijk project elders in het land op te zetten. De projectgroep heeft verschillende gesprekken gevoerd met deze partijen en er zijn ideeën ontstaan om een vervolg aan het project te geven. Meer informatie aangaande deze initiatieven is te vinden in hoofdstuk 4 van dit rapport.

In de tussenliggende periode tussen het eerste en tweede seizoen dat de excursies zijn aangeboden heeft een tussentijdse evaluatie plaatsgevonden met alle projectpartners. Hierbij is gekeken naar de resultaten van het eerste projectjaar en zijn voorbereidingen getroffen en aanpassingen gedaan t.b.v. het tweede seizoen. Doel van deze tussentijdse evaluatie was om de dienstverlening voor het tweede seizoen te kunnen optimaliseren.

Gedurende de ontwikkelfase zijn diverse projectbijeenkomst belegd, waarbij de projectpartners de voortgang van het project hebben besproken.

Fase 3: Evaluatiefase

Start: 1 juli 2013

Eind: 1 december 2013

Na afloop van het tweede seizoen zijn er diverse bijeenkomsten belegd. De projectgroep heeft met elkaar het verloop van het project besproken, waarbij is nagegaan in hoeverre het project naar tevredenheid van alle betrokkenen is uitgevoerd. Daarnaast is er een onderzoek opgestart onder de scholen die hebben deelgenomen aan de excursies en is het project besproken met andere belanghebbende partijen.

Gedurende het tweede projectjaar zijn verschillende acties ondernomen om de resultaten van het project te behouden, dan wel uit te breiden. Het projectteam heeft een vervolgproject opgezet, waarvoor eind 2012 subsidie is aangevraagd bij zowel het Ministerie van Economische Zaken als de Provincie Fryslân. Met het tweede Educatief IJsselmeervissen project wil het projectteam de dienstverlening die geboden wordt opschalen, zodat een grotere doelgroep bedient kan worden. Voor het tweede project zal het ook voor scholen die buiten het dekkingsgebied van Mar & Klif vallen en voor andere organisaties mogelijk worden deel te nemen aan de excursie. Het project 'Educatief IJsselmeervissen deel 2' zal worden uitgevoerd in de periode medio 2013 t/m eind 2015, waarbij in de perioden april t/m juni in 2014 en 2015 wederom educatieve vaartochten zullen worden aangeboden. Tijdens de evaluatiefase zijn eveneens de voorbereidingen getroffen voor de start van dit tweede project.

Daarnaast hebben in deze periode gesprekken plaatsgevonden met andere geïnteresseerde partijen. Vanuit de gemeente Urk en de Provincie Flevoland zijn ideeën geopperd om een soortgelijk project op te starten vanuit de haven van Urk. Daarnaast is er interesse getoond vanuit Scheveningen door het Haags Milieucentrum om een educatief project op te zetten in de haven van Scheveningen en hebben diverse visserijbedrijven op Volendam aangegeven de mogelijkheden te willen onderzoeken om het project eveneens vanuit Volendam op te zetten voor schoolkinderen uit de provincie Noord-Holland. De projectgroep heeft tijdens de evaluatie van het project input gegeven voor deze initiatieven en ervaringen die zijn opgedaan gedurende het project gedeeld met deze partijen.

Fase 4: Eindfase

Start: 1 december 2013

Eind: 28 februari 2014

In september is het onderzoek naar de tevredenheid van de scholen over de aangeboden dienstverlening afgerond. De resultaten van dit onderzoek zullen gebruikt worden ter optimalisatie van de dienstverlening bij het project 'Educatief IJsselmeervissen deel 2'.

Naar aanleiding van gesprekken met o.a. de gemeente Urk, een aantal Volendammeer IJsselmeervissers en het Haags Milieucentrum zijn in overleg met deze partijen vervolgacties gepland om de ideeën verder vorm te geven. Waarschijnlijk zullen er soortgelijke projecten opgestart worden met deze partijen. Het idee is om een gelijkwaardig project op te starten vanuit Urk, waarbij basisschoolkinderen uit de provincie Flevoland de mogelijkheid geboden

wordt een excursie op het IJsselmeer te volgen. In samenwerking met het Haag Milieucentrum wordt gekeken naar de mogelijkheden om een educatief project op te starten vanuit Scheveningen, waarbij samenwerking gezocht wordt met diverse visserijbedrijven uit de regio, alsmede United Fish Auctions (visafslag Scheveningen) en visverwerkende bedrijven.

Tot slot is er gedurende de eindfase gewerkt aan het eindrapport van het project en is het project afgerond waarbij de stukken zijn verzameld en ingediend ter vaststelling van de subsidie.

4. Projectresultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten beschreven van het project. Gedurende de looptijd van het project zijn diverse activiteiten uitgevoerd om de educatieve vaartochten mogelijk te maken. Vervolgens zijn in het voorjaar van 2012 en 2013 excursies aangeboden en uitgevoerd. Na afloop van het tweede seizoen is onderzocht wat de reacties waren van de deelnemende scholen en is nagegaan op welke wijze er een vervolg aan het project gegeven kan worden.

4.1 Informatiecampagne basisscholen

Bij aanvang van het project is gestart met het werven van scholen die wilden deelnemen aan het project. In samenwerking met Mar & Klif, afd. Groen Doen, is een informatiecampagne opgestart. Ieder jaar wordt het complete aanbod van NME-activiteiten onder de aandacht gebracht bij de bij Mar & Klif aangesloten scholen. Hiervoor wordt een informatieboekje opgesteld, dat naar alle scholen die lid zijn wordt verspreid. Speciale aandacht in dit boekje is uitgegaan naar het project.

Op 14 november 2011 heeft een bijeenkomst plaatsgevonden in het Woudagemaal te Lemmer. Deze bijeenkomst was het officiële startschot voor Groen Doen, waarbij diverse activiteiten uit het totale aanbod van Mar & Klif zijn gepresenteerd. Onder de aanwezigen waren vertegenwoordigers van de diverse gemeenten in zuidwest Friesland (= dekkingsgebied Mar & Klif), schooldirecteuren en NME-contactpersonen van de diverse basisscholen uit deze regio. Een aantal activiteiten die via Groen Doen worden aangeboden kregen speciale aandacht, waaronder het project Educatief IJsselmeervissen. De projectgroep heeft een presentatie verzorgd aangaande het project tijdens deze bijeenkomst.

Daarnaast zijn basisscholen aangeschreven voor deelname aan het project. Ieder jaar wordt een catalogus uitgegeven door Groen Doen waarin de activiteiten die worden georganiseerd worden gepresenteerd. In deze catalogus is het project extra belicht. Ook zijn scholen voorlichtingsbijeenkomsten en e-mail benaderd voor deelname.

De informatiecampagne richting de Friese basisscholen resulteerde in een groot aantal aanmeldingen voor de educatieve vaartochten.

4.2 Ontwikkeling educatiemateriaal

Ter ondersteuning van de educatieve vaartochten op het IJsselmeer zijn diverse educatieve materialen ontwikkeld, waaronder een lesbrief, een PowerPoint presentatie, en zoekkaarten die aan boord gebruikt kunnen worden.

Speciaal voor de excursie IJsselmeervisserij is een lesbrief voor basisscholen ontwikkeld. In deze lesbrief is praktische informatie over de excursie opgenomen, waaronder het programma van de excursie, een overzicht van zaken die al geregeld zijn en welke zaken de deelnemende scholen ter voorbereiding zelf dienen te regelen. Daarnaast bevat de lesbrief kopieerbladen ter informatie voor ouders, maar ook lessuggesties ter voorbereiding en na afloop van de excursie met bijhorende werkbladen voor de kinderen.

Met een vissersschip het IJsselmeer op is een geweldige ervaring voor kinderen. Natuurlijk gelden er wel een aantal gedragsregels en veiligheidsvoorschriften waar de kinderen zich aan dienen te houden wanneer zij aan boord stappen, om onvoorzichtigheid en ongelukken te voorkomen. Er is om deze reden een PowerPoint presentatie ontwikkeld waarin de gedragsregels en veiligheidsvoorschriften onder de aandacht worden gebracht. In de presentatie wordt o.a. aandacht geschonken aan het dragen van een zwemvest en het luisteren naar de aanwijzingen van de schipper. Van de leerkracht wordt verwacht dat hij/zij ter voorbereiding op de excursie in de klas aandacht besteedt aan de gedragsregels m.b.t. veiligheid aan boord. Zowel de lesbrief als PowerPoint zijn te downloaden via het online boekingssysteem.

Daarnaast zijn er zoekkaarten ontwikkeld van zowel de vogels die rond het IJsselmeer te vinden zijn en de diverse vissoorten die in het IJsselmeer leven. Met behulp van deze zoekkaarten kunnen de kinderen de vogels die zij zien gedurende de vaartocht en de vissen die gevangen worden, determineren.

Educatiemateriaal: Scheepsjournaal en zoekkaarten

Tijdens de excursie wordt de kinderen verschillende doe-opdrachten aangeboden die aan boord kunnen worden uitgevoerd, waaronder het meten van de temperatuur en de windkracht. Hiervoor zijn leskisten samengesteld voor gebruik aan boord met daarin o.a. een kompas, windmeter, thermometer, verrekijkers, e.d.

Voor het uitwerken van de opdrachten aan boord is een Scheepsjournaal ontwikkeld. Bij het aan boord gaan krijgen de kinderen allemaal een eigen Scheepsjournaal waarin de opdrachten kunnen worden uitgewerkt. Na afloop van de excursie mogen de kinderen het Scheepsjournaal mee naar huis nemen.

4.3 Boekingssysteem, website en faciliteiten aan boord

Om boekingen mogelijk te maken voor de basisscholen is gebruik gemaakt van het online boekingssysteem van Groen Doen. Groen Doen beschikt over een internettool waarmee scholen die lid zijn bij Groen Doen online de activiteiten die Groen Doen aanbiedt kunnen boeken. Voor de uitvoer van het project is er voor gekozen aan te sluiten op dit reeds bestaande systeem. Het project is opgenomen in de digitale activiteiten catalogus van Groen Doen.

Basisscholen die deel wilden nemen aan het project konden via de voor hen bekende wijze, via het boekingssysteem, een reservering voor een vaartocht aanvragen. Coördinatie van de boekingen richting de scholen is in handen van Mar & Klif. De afdeling Groen Doen van Mar & Klif verzorgde de communicatie en afstemming van boekingen met de deelnemende scholen. Periodiek werden de boekingen verzameld en doorgegeven aan UMS BV. Vervolgens zijn de gedane boekingen door UMS de afgestemd met de IJsselmeervissers.

Om het mogelijk te maken om kinderen mee aan boord te nemen zijn er diverse materialen aangeschaft voor de deelnemende vissersschepen. Onder andere zijn er toiletunits, trappen, banken aangeschaft en geplaatst aan boord. Daarnaast zijn diverse veiligheidsmaterialen aangeschaft, waaronder zwemvesten, brandblussers en EHBO-dozen. Voor de uitvoer van de verschillende opdrachten aan boord is per schip een leskist samengesteld met daarin o.a. een kompas, windmeter, thermometer en verrekijkers.

Daarnaast heeft de projectgroep de website <http://www.ijsselmeervissen.nl> opgezet. Deze website is gebruikt ter ondersteuning voor het project. Deelnemende scholen en kinderen kunnen hier extra informatie vinden aangaande de educatieve vaartochten. Daarnaast wordt er achtergrondinformatie gegeven over het IJsselmeer, de visserij, natuur en historie en wordt de mogelijkheid geboden om foto's en werkstukken van de kinderen toe te sturen die op de website geplaatst kunnen worden.

4.4 Resultaten seizoen 2012 en 2013

De excursie IJsselmeervisserij is in 2012 als 2013 aangeboden in de maanden april t/m juni, met uitzondering van schoolvakanties en feestdagen. De excursie nam een dagdeel van 2,5 uur in beslag en werd zowel 's ochtends, van 9.00 tot 11.30 uur, als 's middags, van 13.00 tot 15.30 uur, aangeboden. Hieronder een beschrijving van de excursie zoals deze aan de deelnemende scholen is aangeboden:

Programma excursie IJsselmeervisserij

Ontvangst en uitleg voor het inschepen nemen ongeveer een half uur in beslag, waarna de excursie (varen en vissen) ongeveer 2 uur zal duren. Het programma per dagdeel ziet er als volgt uit:

Aankomst + ontvangst in Hindeloopen (+/- 5 min.)

De excursie start en eindigt in Hindeloopen bij de vaste ligplaats van de HI 35. De HI 35 is te vinden aan de Havenkade te Hindeloopen. Aan de haven is de mogelijkheid om uw auto te parkeren. De kinderen worden ontvangen door de vissers (schippers + bemanning) in de expositieruimte aan de haven.

Introductie in de educatieruimte (+/- 20 min.)

Nabij de aanlegplaats van de HI 35 is een expositieruimte ingericht. Door middel van foto's, teksten en video wordt getoond hoe de laatste eeuw is gevist op de voormalige Zuiderzee en het IJsselmeer. De kinderen worden welkom geheten door de vissers en krijgen in de expositieruimte uitleg over de excursie, veiligheidsvoorschriften en de gedragsregels aan boord. Daarnaast wordt een korte film over de IJsselmeervisserij vertoond en worden de zwemvesten uitgedeeld en aangetrokken.

Inschepen (+/- 5 min.)

Vervolgens worden de kinderen verdeeld over de schepen. Er wordt gebruik gemaakt van maximaal 4 schepen. Per schip kunnen maximaal 10 kinderen en 2 begeleiders (leerkrachten en/of ouders) meevaren. In verband met de veiligheid is het niet mogelijk om grotere groepen aan boord te nemen. Van de begeleiders wordt verwacht dat ze de kinderen helpen met activiteiten aan boord, maar ook dat ze de kinderen helpen indien ze last krijgen van zeeziekte. Het is van belang dat de instructies van de schipper ten allen tijde worden opgevolgd.

Naar visstek varen, vissen en terugvaren (+/- 2 uur)

Tijdens de rondvaart over het IJsselmeer wordt er van de kinderen verwacht dat zij verschillende opdrachten uitvoeren, o.a. de vaarroute uitstippelen en helpen bij het vissen. Er is een leskist aan boord waarin de benodigde apparatuur en materialen zitten die gebruikt kunnen worden bij de opdrachten en de kinderen krijgen allemaal een eigen "Scheepsjournaal" waarin de opdrachten kunnen worden uitgewerkt. Bij aankomst bij de visstek worden de vangsten aan

boord gehaald en kunnen de kinderen de vissen m.b.v. een zoekkaart determineren. De vissen worden daarna weer teruggezet, waarna het schip wordt schoongemaakt en er terug gevaren wordt naar de haven van Hindeloopen.

Wethouder mw. Gea Akkermans hijst de diablo, waarmee het project officieel wordt gestart

Seizoen 2012

In april 2012 is gestart met de projectuitvoering, waarbij op 27 april 2012 middels een feestelijke opening het startschot is gegeven voor de educatieve vaartochten. Onder belangstelling van verschillende pers (o.a. Omrop Fryslân, regionale kranten en Visserijnieuws) is de eerste groep basisschoolleerlingen van basisschool De Skulpe uit Hindeloopen het IJsselmeer opgegaan. Wethouder Gea Akkermans van de gemeente Súdwest-Fryslân opende samen met voorzitter Johan Nooitgedagt van de Nederlandse Visserijbond en Iris Nutma van Mar & Klif, afd. Groen Doen het project door een diablo in de vissersschepen te hangen, ten teken dat het visseizoen is geopend.

Al voor de start van het project hadden al meer dan 20 schoolklassen zich voor dit jaar aangemeld voor deelname aan deze unieke excursie. In de daarop volgende weken werd dit aantal bijna verdubbeld en hebben in 2012 totaal 36 verschillende schoolklassen deelgenomen aan het project.

Het seizoen 2012 liep van eind april t/m eind juni, waarbij de excursie 4 dagen in de week werd aangeboden, met uitzondering van de meivakantie en op feestdagen (o.a. Hemelvaartsdag en Pinkstermaandag). Op nagenoeg alle beschikbare data via het boekingssysteem zijn schoolklassen meegevoerd.

Seizoen 2013

Het tweede seizoen is halverwege april 2013 gestart en liep tot eind juni 2013. Het succes van het eerste seizoen was duidelijk te merken; voor aanvang van het tweede seizoen zaten alle beschikbare data in het boekingssysteem al vol. In onderling overleg met de projectpartners is besloten de boekingsperiode te verruimen, zodat meer scholen de mogelijkheid kregen deel te nemen aan de excursie.

Opvallend was dat ongeveer de helft van de boekingen werd gedaan door scholen die tijdens het eerste seizoen eveneens hebben deelgenomen aan de excursie. Deze scholen bleken dermate enthousiast aangaande de excursie dat zij in het tweede seizoen met andere klassen deel hebben genomen aan de excursie.

Het seizoen 2013 liep van halverwege april t/m eind juni, waarbij de excursie eveneens 4 dagen in de week werd aangeboden, met uitzondering van de meivakantie en op feestdagen (o.a. Hemelvaartsdag en Pinkstermaandag). In 2013 hebben in totaal ruim 40 verschillende schoolklassen deelgenomen aan de excursie.

In de laatste week van juni 2013 hebben vertegenwoordigers van de gemeente Urk en van de provincie Flevoland deelgenomen aan de excursie. Zowel de gemeente Urk als de provincie Flevoland zien mogelijkheden het project vanuit de haven van Urk uit te voeren voor basisschoolkinderen uit de provincie Flevoland.

Aan de Havenkade te Hindeloopen ervaren de kinderen hoe een visnet werkt

Op vrijdag 28 juni is de uitvoering van het project feestelijk afgesloten met een bijeenkomst te Hindeloopen. Op deze laatste dag waarop de excursie werd aangeboden dit seizoen zijn vertegenwoordigers van het Ministerie van Economische Zaken (Dienst Regelingen) en een aantal leden van het Gebiedsplatform EVF, Provinsje Fryslân uitgenodigd om het project te bezichtigen en deel te nemen aan de excursie.

Sfeerimpressie bezoek Gebiedsplatform EVF, Provinsje Fryslân en Dienst Regelingen

Ondanks een harde wind op het IJsselmeer, hebben de genodigden een goed beeld kunnen krijgen van het project. De aanwezige basisschoolkinderen waren zeer enthousiast, evenals de genodigden. Er zijn goede gesprekken aan boord gevoerd met o.a. dhr. Klaas Dankert (voorzitter Gebiedsplatform) en Ger Bosklopper (secretaris Gebiedsplatform). Er is onderling gesproken over het vervolg van het project en op welke wijze het project, na afloop van de subsidie, in stand gehouden kan worden. Dit is een lastig punt, gezien de kosten voor het uitvaren van de schepen en de beperkte budgetten die beschikbaar zijn vanuit de scholen voor het organiseren van buitenschoolse activiteiten.

4.5 "Vissen op het IJsselmeer is cool!"

Schipper Pieter Bootsma - HI 35

Het project Educatief IJsselmeervissen is een groot succes gebleken. De schoolkinderen die hebben deelgenomen aan de excursie vinden het een geweldige ervaring om mee te varen en te vissen. Zoals de kinderen zelf aangeven: "Vissen op het IJsselmeer is cool!"

"De kinderen zijn allemaal razend enthousiast," aldus Pieter Bootsma, schipper van de HI 35. "Bij het aan boord gaan zijn sommige kinderen nog wat afwachtend, maar gaandeweg doen ze allemaal actief mee aan de verschillende activiteiten aan boord. Vooral het helpen bij het vissen vinden ze geweldig en dan komen er veel vragen."

Ook de andere vissers die deelnemen aan het project zijn positief verrast over de reacties die zij krijgen; van de kinderen die deelnemen aan de excursie maar ook van collega IJsselmeervissers uit andere havens. Dit heeft geleid tot ideeën om educatieprojecten op te starten vanuit de havens op Urk, Scheveningen en Volendam.

NME centrum Mar & Klif, afd. Groen Doen te Oudemirdum onderhield de contacten met de basisscholen en ontving eveneens veel positieve reacties van de scholen die hebben deelgenomen aan het project. De excursie biedt scholen een unieke kans om Natuur- en Milieueducatie in de praktijk toe te passen. Uit de gegevens van Mar & Klif blijkt dat de IJsselmeer-excursie zeer hoog gewaardeerd wordt door de basisscholen. Op de website <http://www.groendoen.net> wordt een Top 3 van aangeboden activiteiten getoond. Gedurende de afgelopen twee jaar is de excursie IJsselmeervisserij 1 van de meest gewaardeerde activiteiten die worden aangeboden aan de scholen en heeft het project vaak bovenaan de Top 3 activiteiten van Groen Doen gestaan.

home • hoe werkt het • Groen Doen • contact

zoek

de natuur in

natuur in de klas

duurzaam bezig

leskisten

Mar en Klif/Groen Doen midden in verbouw

Bezoekerscentrum Mar en Klif is aan het verbouwen en natuurlijk zit de afdeling Groen Doen ook tot over zijn oren in het sloopafval. Het Bezoekerscentrum krijgt een opfrisbeurt, er komt een nieuwe tentoonstelling en ook de kantoren worden aangepakt. Een flinke klus dus. Daarom is het centrum ook van de herfstvakantie tot april gesloten. Heb je een Spechtenpad of een Bezoekerscentrum gekocht? Gaan naar in kunt de klusjes

top 3 activiteiten

1. Excursie IJsselmeervisserij
2. Levend materiaalpakket Vlinders
3. Spelen tot je groen ziet

Waarom bezoek jij deze site?

Ik wil weten wat Groen Doen doet (47%, 7 stemmen)

Ik ben leerkracht en wil een activiteit

Op de website <http://www.groendoen.net> is het project 1 van de top 3 activiteiten

4.6 Nieuwe initiatieven

Het succes van het project heeft ertoe geleid dat gedurende de looptijd met diverse partijen is gesproken over het opzetten van soortgelijke educatieprojecten in andere regio's. Zoals eerder aangegeven is interesse getoond door o.a. IJsselmeervissers uit Volendam en Urk. Daarnaast is het projectteam benaderd door het Haags Milieucentrum i.v.m. ideeën om educatieprojecten op te starten in Scheveningen en hebben de resultaten van het project ertoe geleid dat er een vervolgproject in Friesland is opgezet; het project 'Educatief IJsselmeervissen, deel 2'. In deze paragraaf komen deze initiatieven aan bod.

Project Educatief IJsselmeervissen, deel II

Gedurende het eerste seizoen (april t/m juni 2012) zijn uit verschillende instanties vragen gesteld aangaande deelname aan het project. Zo hebben een zorginstelling voor licht lichamelijk gehandicapte kinderen en een school voor speciaal onderwijs de vraag gesteld of zij deel konden nemen aan het project. Er zijn eveneens verzoeken van basisscholen gedaan om jongere kinderen (groep 3 t/m 5) deel te laten nemen aan het project. Daarnaast zijn middelbare scholen geïnteresseerd in deelname en hebben ook scholen die buiten het huidige dekkinggebied van Mar & Klif vallen aangegeven graag deel te willen nemen aan de excursie. Samen met de enthousiaste reacties van de deelnemende basisscholen is dit de aanleiding geweest om het project een vervolg te willen geven.

Het huidige project omvatte niet de middelen en mogelijkheden om licht lichamelijk gehandicapte kinderen dan wel jongere kinderen (groep 3 t/m 5), kinderen vanuit speciaal onderwijs en/of middelbare schoolleerlingen deel te laten nemen aan de excursie. Om dit mogelijk te maken zijn o.a. aanpassingen aan boord, faciliteiten aan boord en het huidige educatiemateriaal, benodigd waarvoor binnen het huidige project geen budget is opgenomen. Met deze ontwikkelingen is het idee ontstaan om het project uit te breiden en op te schalen, zodat een grotere doelgroep bereikt wordt en gebruik kan maken van deze unieke en innovatieve dienstverlening.

In oktober 2012 is door het projectteam een subsidieaanvraag opgesteld en ingediend bij het Ministerie van Economische Zaken en de Provincie Fryslân voor het project 'Educatief IJsselmeervissen, deel 2'. Eind februari 2013 ontving het projectteam een beschikking voor deze aanvraag. Inmiddels is dit vervolgproject gestart; in het voorjaar van 2014 en 2015 verwacht het projectteam excursies aan te kunnen bieden aan een bredere doelgroep. Inmiddels zijn de eerste reserveringen voor het voorjaar van 2014 al binnen.

Project Educatief IJsselmeervissen Urk

Gedurende de projectuitvoering hebben een aantal IJsselmeervissers van Urk te kennen gegeven graag een dergelijk educatieproject vanaf Urk op te willen zetten. Ook op bestuurlijk niveau binnen de provincie Flevoland en de gemeente Urk is te kennen gegeven dat de wens bestaat het project eveneens vanaf Urk op te zetten.

Het projectteam heeft diverse gesprekken gevoerd aangaande de mogelijkheden om het project vanaf Urk op te zetten. In diverse gesprekken met ambtenaren van de gemeente Urk en de Provincie Flevoland zijn de mogelijkheden verkend. Om een indruk te geven van het project zijn ambtenaren van de gemeente Urk en de provincie Flevoland uitgenodigd te Hindeloopen en hebben zij deelgenomen aan een van de excursies. Daarop volgend zijn nog een aantal gesprekken gevoerd met deze partijen om te komen tot een projectaanvraag.

Parallel aan de gesprekken met de gemeente Urk en de provincie Flevoland zijn ook verkennende gesprekken gevoerd met een aantal geïnteresseerde Urker IJsselmeervissers. Een viertal IJsselmeervissers wil graag het project vanuit Urk opzetten. Ook de IJsselmeervisafslag op Urk ziet kansen voor deelname aan een dergelijk project.

Vervolgens is contact gezocht met IVN Flevoland, de aanbieder van NME activiteiten, om na te gaan of er potentieel voldoende animo zou kunnen zijn bij de basisscholen in de provincie Flevoland. Tevens is gekeken of organisatorisch zaken geregeld kunnen worden met het IVN en op welke wijze een evt. project in Flevoland ingekleed kan worden.

Op basis van de resultaten van de verkennende gesprekken is besloten een subsidieaanvraag te doen voor de subsidieregeling 'Duurzame ontwikkeling van visserijgebieden' – Provincie Flevoland. Tijdens de openstelling van deze subsidie in oktober 2013 is een projectaanvraag voorbereid en ingediend. Op moment van schrijven van dit eindrapport is nog niet duidelijk of de subsidieaanvraag gehonoreerd wordt. Wanneer de aangevraagde subsidie beschikt wordt, is het projectteam van doel excursies op het IJsselmeer aan te bieden vanaf Urk in het voorjaar van zowel 2014 als 2015.

Educatief IJsselmeervissen Volendam

Naast Urk is ook vanuit Volendam interesse getoond om een soortgelijk project op te starten. Verschillende Volendammer IJsselmeervissers hebben te kennen gegeven de mogelijkheden te willen verkennen om met basisscholen uit de Provincie Noord-Holland vanuit Volendam het IJsselmeer op te gaan.

Het projectteam wil het komende jaar samen met deze vissers en andere geïnteresseerde partijen onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om het project vanuit Volendam op te starten. Een eerste stap hierin is het onderzoeken of er naast de Volendammer IJsselmeervissers voldoende draagvlak is binnen de provincie Noord-Holland en voldoende animo is bij basisscholen in de regio voor deelname aan een excursie op het IJsselmeer. Daarnaast zal moeten worden nagegaan welke financieringsbronnen er evt. beschikbaar zijn om een dergelijk project mogelijk te maken.

Gedurende 2014 worden bovengenoemde punten i.s.m. de vissers uit Volendam onderzocht, waarbij het projectteam van doel is om een project op te zetten vanaf 2015, mits er voldoende draagvlak, animo en financiële mogelijkheden hiervoor gevonden kunnen worden.

Educatieproject(en) i.s.m. het Haags Milieucentrum

Naar aanleiding van de resultaten van het project en de externe communicatie hieromtrent, is het projectteam benaderd door het Haags Milieucentrum. Het Haags Milieucentrum (HMC) is een onafhankelijke stichting die zich inzet voor een groen en duurzaam Den Haag en in 1991 opgericht als samenwerkingsverband van Haagse natuur- en milieuorganisaties. Binnen het Milieucentrum draaien diverse projecten op de gebieden van natuur, water, mobiliteit, ruimtelijke ordening, duurzaam bouwen en meer. De stichting heeft zes vaste medewerkers in dienst en er zijn diverse enthousiaste vrijwilligers actief.

Het Haags Milieucentrum heeft de afgelopen jaren verschillende activiteiten opgezet in en om de haven van Scheveningen, waaronder het evenement de Haagse Duurzame Vis Vijfdaagse. De Haagse Duurzame Vis Vijfdaagse wordt georganiseerd door het Haags Milieucentrum om meer aandacht te vragen voor duurzame visconsumptie en visvangst. Gedurende deze vijf dagen (in 2013 van 11 t/m 15 september) vinden diverse activiteiten plaats die met duurzame vis te maken hebben. Een van de activiteiten is een rondleiding door de visafslag van Scheveningen met aansluitend een bezoek aan een kotter.

Het HMC wil graag in samenwerking met diverse partijen binnen de visserijsector duurzaam gevangen vis uit Scheveningen op de kaart zetten. Hiervoor wil het HMC samen met deze partijen diverse activiteiten opzetten, ter bevordering van de promotie van duurzaam gevangen vis. Momenteel zijn het HMC en de projectgroep Educatief IJsselmeervissen in overleg om de mogelijkheden voor het gezamenlijk opzetten van educatieve visserij gerelateerde projecten.

Op basis van de resultaten van verkennende gesprekken is besloten gezamenlijk een subsidieaanvraag te doen voor de subsidieregeling 'Duurzame ontwikkeling van visserijgebieden' – Provincie Zuid-Holland. Tijdens de openstelling van deze subsidie in oktober 2013 is een projectaanvraag voorbereid en ingediend. Helaas is het HMC en de projectgroep Educatief IJsselmeervissen begin januari 2014 per brief geïnformeerd door het Ministerie van Economische Zaken dat de subsidieaanvraag niet gehonoreerd zal worden, daar Scheveningen niet als een van de doelgebieden van de betreffende subsidie is aangewezen. Gezamenlijk zal gekeken worden naar eventuele alternatieven om educatieve visserijprojecten op te zetten.

4.7 Projectresultaten in de praktijk

Een van de doelen van het project is het ontwikkelen van nevenactiviteiten voor IJsselmeervissers en zorgen voor diversificatie in de bedrijfsvoering, door middel van het starten van educatieve en recreatieve vaartochten voor diverse doelgroepen. Binnen het project lag de focus op de doelgroep basisschoolkinderen in de leeftijd van 8 t/m 12 jaar. Met de ervaring die is opgedaan tijdens het project, is de verwachting dat de vissers op termijn ook rondvaarten kunnen aanbieden aan andere doelgroepen, om zo een alternatieve inkomstenbron te creëren naast de visserijactiviteiten. Als onderdeel van het project is onderzoek gedaan naar de mogelijkheden voor het opzetten/aanbieden van deze dienstverlening na afloop van de subsidiabele periode.

Educatieve vaartochten met basisschoolkinderen

Gedurende de looptijd van het project is onderzocht op welke wijze het project in stand gehouden kon worden nadat de subsidiabele periode zou zijn verstreken. Er is o.a. onderzocht of deelnemende basisscholen voldoende financiële middelen ter beschikking hebben om de kosten voor een educatieve rondvaart te kunnen financieren.

Vanuit het onderwijs is aan de projectgroep teruggekoppeld dat de budgetten voor buitenschoolse activiteiten voor de leerlingen zeer beperkt zijn. Scholen beschikken zelf in de meeste gevallen niet of nauwelijks over budget om buitenschoolse activiteiten te kunnen organiseren. Vaak zijn scholen afhankelijk van gemeentelijke subsidies en/of andere financiering om dergelijke zaken te kunnen bekostigen. En al zijn er vanuit externe financieringsbronnen wel middelen beschikbaar, ook hiervoor geldt dat dit geen grote bedragen zijn.

Vanuit organisaties die buitenschoolse activiteiten aanbieden, bijvoorbeeld op het gebied van Natuur- en Milieueducatie, zoals Mar & Klif, is aangegeven dat getracht wordt de kosten van dergelijke activiteiten zo laag mogelijk te houden. Mar & Klif, afd. Groen Doen maakt daarnaast ook gebruik van (deels) externe financiering, waaronder bijdragen vanuit de gemeenten waarbinnen zij actief is, waardoor de kosten laag gehouden kunnen worden.

Het succes van het project heeft ertoe geleid dat er inmiddels een tweede project is opgestart, waarmee in het voorjaar van zowel 2014 als 2015 opnieuw vanuit de haven van Hindeloopen educatieve vaartochten worden aangeboden, zij het nu voor een bredere doelgroep. Ook heeft de projectgroep goede hoop dat de initiatieven die naar aanleiding van het project zijn opgestart (zie paragraaf 4.6) met succes uitgevoerd kunnen worden.

Rondvaarten en demonstraties voor andere doelgroepen

De projectgroep heeft gedurende het project onderzocht wat de mogelijkheden kunnen zijn om rondvaarten aan te bieden aan andere doelgroepen. De fam. Bootsma biedt al enige jaren rondvaarten aan, aan die diverse doelgroepen, waaronder toeristen, maar ook bedrijven die bijvoorbeeld hun personeelsuitje koppelen aan een rondvaart.

Tot nu toe worden de rondvaarten op afspraak georganiseerd. Wanneer de fam. Bootsma een aanvraag krijgt, wordt per individueel geval onderling afspraken gemaakt met de klant. De projectgroep ziet mogelijkheden om met meerdere vaartuigen gegroepeerd rondvaarten aan te

bieden. Zowel de vissers van de ST 8 en de WON 38 hebben aangegeven om samen met de HI 35 de mogelijkheden om grotere groepen rondvaarten aan te bieden verder te willen onderzoeken. Gedurende het vervolgproject 'Educatief IJsselmeervissen deel 2' zal er een verder gaand onderzoek gedaan worden naar deze mogelijkheden.

Daarnaast wordt in overleg met verschillende partijen getracht een compleet programma aan te kunnen bieden aan grotere groepen. Hierbij wordt gedacht aan een combinatie van een rondvaart en andere activiteiten, waaronder bijvoorbeeld een kookworkshop met vis, een etentje bij een visrestaurant in de buurt of een bezoek aan een (visserij)museum.

5. Conclusies & aanbevelingen

Op basis van de behaalde projectresultaten kunnen er een aantal conclusies getrokken worden over o.a. de kansen voor het creëren van nevenactiviteiten voor de Friese IJsselmeervissers. Vervolgens zullen aan de hand van deze conclusies een aantal aanbevelingen worden gedaan.

5.1 Conclusies

De projectgroep concludeert dat het project zeer succesvol verlopen is. Alle betrokken partijen kunnen terugkijken op een zeer geslaagd project. Binnen het project is intensief samengewerkt tussen vissers, maatschappelijke organisaties, onderwijs en overheden. De samenwerking tussen de verschillende partijen is naar volle tevredenheid van alle betrokkenen verlopen en heeft bijgedragen aan het succes van het project.

Deelnemende visserijbedrijven

Bij aanvang zijn sommige vissers zeer kritisch geweest over het project. Deze vissers wilden liever 'gewoon blijven vissen' en zagen weinig heil in het project. De noodzaak om op andere manieren een boterham te kunnen verdienen heeft hen in eerste instantie doen besluiten mee te doen aan het project. Gaandeweg het project zijn deze kritische mannen bijgedraaid. De vissers ontdekten dat het eigenlijk erg leuk is om met gasten aan boord uit te varen. De mannen kunnen hun beroep blijven uitoefenen en kunnen daarnaast hun verhaal vertellen. De enthousiaste reacties van de kinderen hebben daar ook zeker aan bijgedragen.

De vangsten worden bekeken en m.b.v. zoekkaarten gedetermineerd

De aan het project deelnemende IJsselmeervissers zijn in het begin soms sceptisch geweest over het aan boord nemen van kinderen. Een aantal vissers vond het erg lastig om op een leuke, voor kinderen interessante en boeiende, wijze uitleg te geven over hun beroep. Gaandeweg werd dit gemakkelijker voor hen, naarmate de mannen meer ervaring op hadden gedaan met het begeleiden van de kinderen. Vanuit Mar & Klif is hierbij ondersteuning geboden, o.a. d.m.v. duidelijke lesmaterialen en coaching. Terugkijkend op het project zijn de vissers zeer tevreden over de behaalde resultaten. Met de ervaring die zij hebben

opgedaan gedurende het project wordt nagedacht over, al dan niet in samenwerking met elkaar, het aanbieden van rondvaarten aan diverse doelgroepen. De vissers staan hier zeer positief tegenover en zien kansen om deze dienstverlening verder op te zetten en uit te bouwen.

Een van de vissers: "In de periode waarmee we met de kinderen varen is de visserij vaak rustig, dus we hebben dan ook de tijd om andere dingen op te pakken. En waarom zouden we het ook niet doen, als zo'n project bijdraagt aan onze bedrijfsvoering?"

Na twee seizoenen varen met kinderen zijn de vissers van mening dat het verzorgen van educatieve vaartochten een welkome aanvulling is op de bedrijfsactiviteiten. De projectgroep ziet kansen voor de ontwikkeling van nevenactiviteiten. Er is tijdens het project ervaring opgedaan met het uitvaren met gasten aan boord. Deze ervaring zal worden gebruikt om een (commerciële) nevenactiviteit te ontwikkelen. Gedurende het vervolgproject 'Educatief IJsselmeervissen, deel 2' zal onderzocht worden welke potentiële doelgroepen interessant zijn en met welke andere partijen er evt. samengewerkt kan worden.

NME-centrum Mar & Klif, afdeling Groen Doen

NME-centrum Mar & Klif, afd. Groen Doen ontving gedurende het project veel positieve reacties van de deelnemende scholen. Naar eigen zeggen vormt het project 1 van de meest gewaardeerde buitenschoolse activiteiten die worden aangeboden door Groen Doen. Op de website <http://www.groendoen.net> wordt een Top 3 van aangeboden activiteiten getoond. Gedurende de afgelopen twee jaar is de excursie IJsselmeervisserij 1 van de meest gewaardeerde activiteiten die worden aangeboden aan de scholen. Mar & Klif is zelf ook erg blij met de resultaten van het project, het project sluit goed aan op het reeds bestaande aanbod en is een welkome aanvulling voor het totale aanbod van activiteiten die door het NME-centrum worden aangeboden.

Deelnemende basisscholen

Windkracht meten op het IJsselmeer, visser Haiko Bootsma geeft uitleg

De reacties vanuit de scholen zijn ook zeer positief geweest. Leerkrachten, ouders en met name de kinderen zelf zijn erg enthousiast over het project. Dit enthousiasme was terug te zien in de diverse aanmeldingen die binnenkwamen. Veel scholen namen in beide seizoenen deel aan de excursie, zij het wel met verschillende klassen. Typerend was de constatering dat nadat de boekingsmogelijkheden voor het tweede seizoen opengesteld werden voor de scholen, al nagenoeg driekwart van de te boeken dagdelen volgeboekt zaten binnen twee weken na de openstelling.

Op basis van de resultaten van het project kan worden geconcludeerd dat het project zeer succesvol is geweest. Vanuit de scholen die hebben deelgenomen aan de educatieve rondvaarten komen veel positieve reacties op het project. De combinatie van het laten zien, doen en beleven van de natuur, historie en visserij is een unieke ervaring voor de kinderen. "Je kunt de kinderen in klas m.b.v. reguliere leermiddelen veel bijbrengen over onderwerpen als natuur, visserij en geschiedenis, maar door ze het te laten beleven gaat het ook echt leven bij de kinderen", aldus een leerkracht.

Een aantal reacties van leerkrachten die bij de evaluatie van het project naar voren zijn gekomen:

"Na de rondvaart is er nog wekenlang over gesproken door de kinderen, in de klas, op het plein. Ook horen we van ouders veel positieve reacties. Het meevaren met een visserschip en het mogen helpen met vissen heeft veel indruk gemaakt. De kennis en ervaring die is opgedaan blijft langer hangen en deze ervaring vergeten ze nooit meer."

"Het was een zeer geslaagde ochtend. De harde en koude wind zorgde er wel voor dat de leerlingen ook die elementen goed leerden kennen. Prima begeleiding. Ga vooral zo door!"

"Ik wil alleen meegeven dat het vorige keer goed was, maar nu beter. De kinderen waren enorm bezig en luisterden goed naar het inleidend verhaal. Dit kan alleen als het boeiend verteld wordt en als je de kinderen er bij betreft. Nou, dat was deze keer helemaal top!"

"Het was een geweldige excursie. Iedereen was enthousiast. De schippers waren erg vriendelijk en de 'excursieleider' erg kundig!"

Mogelijkheden tot diversificatie in de bedrijfsvoering van IJsselmeervisserijbedrijven

Met het ontwikkelen van een nevenactiviteit, het organiseren van (educatieve) rondvaarten op het IJsselmeer, is de mogelijkheid onderzocht om te komen tot diversificatie in de bedrijfsvoering van de visserijbedrijven.

De projectgroep concludeert dat er mogelijkheden zijn voor diversificatie in de bedrijfsvoering. Het aanbieden van rondvaarten aan basisschoolkinderen kan als opstap gezien worden tot de doorontwikkeling van deze dienstverlening. Zoals eerder aangegeven is de projectgroep van doel om gedurende de looptijd van het vervolgproject in 2014 en 2015 aanvullend onderzoek te doen naar de mogelijkheden om de dienstverlening aan andere doelgroepen te kunnen aanbieden.

Wel ziet de projectgroep problemen om in de toekomst, zonder gebruik te (kunnen) maken van subsidie, het project voort te kunnen zetten met basisschoolkinderen. De projectgroep concludeert dat er zonder externe financiering geen mogelijkheden zijn om de educatieve rondvaarten te kunnen aanbieden aan basisscholen. Het laten uitvaren van de vissersschepen brengt te hoge kosten met zich mee, die niet door de deelnemende scholen alleen betaald kunnen worden. Gedurende het project is onderling met verschillende partijen over dit probleem gesproken. De projectgroep zal samen met o.a. Bureau Plattelânsprojekten, Provincie Fryslân onderzoek doen naar mogelijkheden om middels (gedeeltelijke) externe financiering mogelijkheden te zoeken om het project levensvatbaar te houden, ook na verloop van de subsidiabele periode.

5.2 Aanbevelingen

Aan de hand van de in de vorige paragraaf beschreven conclusies zijn een aantal aanbevelingen opgesteld. De aanbevelingen bestaan uit een aantal belangrijke aandachtspunten van belang voor het vervolg van het project.

Samenwerking visserijbedrijven

Het opzetten en verbreden van de dienstverlening door middel van het aanbieden van rondvaarten aan diverse groepen kan interessant zijn voor de deelnemende visserijbedrijven. Een van de aanbevelingen die wordt gedaan is het zoeken van onderlinge samenwerking tussen de visserijbedrijven. Hierdoor wordt het mogelijk om grote(re) groepen rondvaarten op het IJsselmeer aan te bieden.

Momenteel is er een maximum verbonden aan de hoeveelheid gasten die per vissersschip aan boord meegenomen kunnen worden. Dit heeft o.a. te maken met de verzekering aan boord en de wet- en regelgeving aangaande het vervoeren van gasten aan boord, bijvoorbeeld t.o.v. de chartervaart. Hierdoor kunnen de vissersschepen niet meer dan 12 personen mee aan boord nemen. Door samen te werken met collega-visseren kunnen grotere groepen meegenomen worden aan boord, bijvoorbeeld met 2 schepen totaal 24 gasten, of met 3 schepen een totaal van 36 gasten. De projectgroep adviseert om deze reden dat de visserijbedrijven een intensieve samenwerking aangaan met elkaar.

Samenwerking externe partijen

Naast het aanbieden van rondvaarten, kan het voor de visserijbedrijven interessant zijn om de mogelijkheden te onderzoeken om met andere partijen een divers dagprogramma op te stellen, zodat groepen die aan boord stappen niet alleen een rondvaart en demonstratie van de visserij geboden kan worden, maar een volledig dagprogramma.

Zo wordt er gedacht aan bijvoorbeeld een samenwerking met lokale horeca en/of musea, zodat de rondvaarten evt. gecombineerd kunnen worden met een bezoek aan een museum of een etentje in een restaurant.

Door deze extra elementen toe te voegen, verwacht de projectgroep een complete dag invulling te kunnen aanbieden voor bijvoorbeeld bedrijven die een personeelsuitje, of families die een familieweekend, organiseren.

Externe financiering rondvaarten basisscholen

Uit initieel onderzoek blijkt dat het aanbieden van educatieve rondvaarten aan basisscholen financieel niet haalbaar is zonder enige vorm van externe financiering. De budgetten die basisscholen beschikbaar hebben voor het organiseren van buitenschoolse activiteiten zijn over het algemeen niet groot. De kosten voor het laten uitvaren van een vissersschip zijn daarentegen relatief hoog.

In diverse gesprekken die de projectgroep heeft gevoerd met o.a. de Provinsje Fryslân is dit probleem besproken. De bij het project betrokken partijen zijn het eens over dat er gezocht zal moeten worden naar een passende oplossing, een oplossing die niet zo voor handen is. Gedurende het vervolgproject zal i.s.m. de Provinsje onderzocht worden op welke wijze het project voor basisscholen kan worden bestendigd in de toekomst, na verloop van de subsidiabele periode.

6. Publiciteit

Gedurende het project is er op verschillende wijzen aandacht gegenereerd voor het project. De projectgroep heeft o.a. haar medewerking verleend aan radio en tv opnames. Daarnaast is er middels diverse publicaties op o.a. websites van de projectpartners informatie verstrekt aangaande het project. In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de diverse publicaties en media waarin het project is uitgelicht.

6.1 Vakbladen en kranten

Gedurende de looptijd heeft het project aandacht gehad in diverse vakbladen, waaronder Visserijnieuws en Fishtrend. Daarnaast zijn er nieuwsberichten aangaande het project geplaatst in diverse regionale kranten. Hieronder een overzicht van de verschillende vakbladen en kranten waarin het project aandacht heeft gekregen:

Vakbladen

Visserijnieuws, vrijdag 2 augustus 2011

Visserijnieuws, vrijdag 4 mei 2012

Fishtrend, nr. 1, week 11 – 2013

Regionale kranten

Balkster Courant, donderdag 3 mei 2012

Huis-aan-huisblad 'Wijd en Zijd', woensdag 2 mei 2012

Van een aantal publicaties is een kopie opgenomen in de bijlagen bij dit rapport.

Feestelijke opening project 27 april 2012

Op 27 april 2012 is het project officieel van start gegaan middels een feestelijke opening te Hindeloopen. Om extra media aandacht te genereren voor het project, heeft de projectgroep een persbericht opgesteld en uitgedaan naar diverse landelijke en regionale media. Diverse media hebben het persbericht gebruikt voor een publicatie. Het persbericht is als bijlage toegevoegd aan dit rapport.

6.2 Televisie en radio

Het project heeft eveneens aandacht gekregen op radio en televisie. Tijdens de opening van het project op 27 april 2012 is zowel een radio- als cameraploeg van Omrop Fryslân mee aan boord geweest. Beide hebben verslag gedaan van de activiteiten die dag.

Voor Omrop Fryslân TV is een cameraploeg mee geweest van het programma 'Tsjek!'. Tsjek is een educatief programma bij Omrop Fryslân voor de bovenbouw groepen van basisscholen in Friesland. Van het project zijn opnamen gemaakt aan boord, waarbij o.a. de basisschoolkinderen zijn geïnterviewd. Het item over het project is uitgezonden op 22 mei 2012. Via onderstaande link is de aflevering van Tsjek van 22 mei 2012 te bekijken:

<http://www.tsjek.nl/tsjek-22-maaie-2012>

Voor Omrop Fryslân Radio is een verslaggever mee aan boord geweest. Zij heeft verschillende betrokkenen geïnterviewd. De radioreportage is uitgezonden op Omrop Fryslân Radio op zondag 29 april 2012. Een samenvatting van de reportage is terug te luisteren via de website van Omrop Fryslân via onderstaande link:

<http://www.omropfryslan.nl/nijs/start-edukatyf-iselmarfiskje>

Onder het artikel op bovenstaande website is een mediaplayer te vinden waarmee de samenvatting van de radioreportage te beluisteren is.

6.3 Internet

Via diverse websites van derden is eveneens aandacht besteed aan het project. Hieronder een overzicht van diverse websites:

Visserijnieuws:

<http://www.visserijnieuws.nl/component/content/article/70-archief-2011/7912-ik-vis-liever-maar-dit-is-wel-leuk-om-te-doenunik-onderwijs-op-ijsselmeerkotters.html>

Fishtrend:

http://issuu.com/fishtrend/docs/fishtrend_2013-01_def

Omrop Fryslân:

<http://www.omropfryslan.nl/nijs/start-edukatyf-iselmarfiskje>

Groot Sneek (regionaal nieuws Sneek en omgeving):

<http://www.grootsneek.nl/47588/hindelooper-kids-openen-visproject-ijsselmeer/>

Website Nederlandse Blueports:

De Blueports binnen Nederland hebben een verzameling van diverse subsidieprojecten, ondersteund middels een subsidie vanuit het Europees Visserijfonds (EVF); de zogeheten Projectenparade. Binnen deze database vindt u projecten die gericht zijn op aanjagen van innovatie en/of het stimuleren van economische activiteit. Daarmee dragen ze, direct of indirect, bij aan het realiseren van de doelen van de regionale Blueports. Sommige zijn geïnitieerd en gefinancierd vanuit de Blueports. Andere zijn, met hetzelfde doel, gestart met steun vanuit andere (co)financieringsbronnen. De database bevat lopende en afgeronde projecten. Het vullen gebeurt gefaseerd, er is gestart met projecten die zijn/worden gerealiseerd met steun van het Visserij Innovatie Platform (VIP). Voor meer informatie kijk op:

http://www.blueportal.nl/projectenparade/177/educatief_ijsselmeervissen

6.4 Publicatie via communicatiemiddelen projectpartners

Naast publiciteit via televisie, radio, kranten en Internet is er door de projectpartners zelf eveneens aandacht besteed aan publicaties betreffende het project. Op de websites van Mar & Klif, Groen Doen en de Nederlandse Vissersbond zijn publicaties geplaatst aangaande het project.

Website Nederlandse Vissersbond: <http://www.vissersbond.nl/index.php?mod=page&id=97>

Website Mar & Klif, afd. Groen Doen: <http://www.groendoen.net/naar-catalogus?item=9652>

Daarnaast heeft de projectgroep een website ontwikkeld, specifiek voor het project, de website ijsselmeervissen.nl. Via deze website kunnen geïnteresseerden informatie vinden over het project Educatief IJsselmeervissen. Ook is hier aanvullende informatie te vinden voor de deelnemende scholen. Via de link <http://ijsselmeervissen.nl/EducatiefIjsselmeervissen.aspx> is de informatie terug te vinden.

6.5 Publicatieplicht EU

Via de website ijsselmeervissen.nl voldaan aan de EU publicatieplicht. De webpagina's betreffende het project bevatten informatie aangaande de subsidie, inclusief de slogan van het EVF en de bijbehorende beeldmerken (EU-vlag, logo Ministerie Economische Zaken en logo Provincie Fryslân). Onder aan de diverse webpagina's aangaande het project wordt de volgende zin getoond:

"Het project "Educatief IJsselmeervissen" is een initiatief van Ursa Major Services BV / Nederlandse Vissersbond en wordt mede mogelijk gemaakt door het Europees Visserij Fonds (EVF), Provincie Fryslân en het Ministerie van Economische Zaken ter investering in duurzame ontwikkeling van visserijgebieden."

Tevens is er via de website van de Nederlandse Visserijbond voldaan aan de EU publicatieplicht. Ook hier wordt de slogan inclusief bijbehorende beeldmerken vermeld.

Aan boord van de deelnemende vissersschepen wordt middels een publicatiebord vermeld dat het project financiële bijdragen ontvangt vanuit het EVF en ondersteund wordt door het Ministerie van Economische Zaken alsmede de Provincie Fryslân

Tot slot zijn er gedurende het project informatieborden ontwikkeld en geplaatst aan boord van de deelnemende schepen. Middels deze informatieborden wordt eveneens aangegeven dat het project mede mogelijk gemaakt is met behulp van subsidie vanuit het EVF en financiële ondersteuning vanuit het Ministerie van Economische Zaken en de Provincie Fryslân.

BIJLAGE 1 Publicaties in de media

Artikel Visserijnieuws, 4 mei 2012

Voorpagina

Bijverdiensite voor beroepsvissers

Kruip in de huid van een IJsselmeervisser

HINDELOPEN – Meevaren met een IJsselmeervisser, aalkisjes uit het water halen en kijken of er wat in zit. En zodoende zelf ervaren hoe het leven van een IJsselmeervisser eruitziet. Vorige week vrijdag startte vanuit Hindeloopen het project Educatief IJsselmeervissen. De HJ 35, ST 8 en WON 38 vertrokken 's ochtends met een mooi aprilzonnetje en een pittige bries vanuit het rustieke Friese havenplaatsje. Met aan boord leerlingen van groepen 7 en 8 van de plaatselijke basisschool 'De Skulpe' en hun begeleiders. Op een half uurtje varen van Hindeloopen worden per schip 20 aalkisjes boven water gehaald, met een actieve rol voor de kinderen zelf. Onderweg kreeg de jeugd les in vissersj, vissen en vogels en moesten opdrachten gemaakt worden en een 'scheepsjournaal' ingevuld. Op de terugtocht kregen ze allemaal ook even het roer in handen. Na twee uur waren de IJsselmeerkutters weer in

de haven en waren de kinderen een mooie ervaring rijker. Het gesubsidieerde project, dat mede bedoeld is om IJsselmeervissers een bijverdiensite te bieden en dit jaar loopt tot juli, is een initiatief van Urso Major Services/Nederlandse Vissersbond en verder ontwikkeld met natuureducatie- en bezoekerscentrum Mar en Kif, projectmanager Pyke Kroes en illustratrice Vera Dantuijs.

Op de foto kroche leerlingen en hun juf, helemaal achteraan Durk van Tuinen van de Nederlandse Vissersbond achter schipper-eigenaar Sietse Boersma van de ST 8. Links Tiemen Weerstand uit Lemmer, die Boersma assisteert met de educatie aan boord. Volgens Boersma staan er de komende twee maanden maar liefst 30 vaartochten met leerlingen gepland.

Artikel Visserijnieuws, 4 mei 2012

Vervolg artikel

VRIJDAG 4 MEI 2012

PAGINA

Uniek onderwijs op IJsselmeerkotters

'Ik vis liever, maar dit is wel leuk om te doen'

HINDELOOPEN – Het zijn ook voor de paar nog overgebleven IJsselmeervissers zware tijden. Vorige week vrijdag startte in Hindeloopen het project Educatief IJsselmeer Vissen, waarvoor Europese subsidie is gekregen. Voor de beroepsvisserij een kans om kennis van de visserij en het IJsselmeergebied over te dragen op de jeugd, maar ook een aanvulling op de inkomsten uit de visserij.

„Hebbes, er zit er eentje in“, zegt Tiemen Weerstand tegen de leerlingen, van wie enkelen nog een beetje huiverig naar de paling kijken die uit het opgehaalde aakstijfje in de emmer wordt gekiept. Ook in de volgende kistjes zit paling. Weerstand, voormalig (Ijker) zeevisser maar nu eigenaar van een watersportbedrijf in Lemmer, is aan boord van de ST 8 om IJsselmeervisser Sietze Boersma te helpen met het educatieve werk. Als rappe en duidelijke prater kwijt Weerstand zich goed van zijn taak. Al na enkele kistjes hebben de leerlingen hun schroom overwonnen en wordt de taak van binnenhalen overgenomen van Boersma.

De ST 8 is een van de drie deelnemers aan het project Educatief IJsselmeer Vissen, samen met de WON 38 met Jelke de Haan en Haiko Bootsma aan boord en de HI 35 met Sipke en zoon Pieter Bootsma. Geestelijk vader van het project is Durk van Tulen van de Nederlandse Visserijbond, zelf inwoner van Hindeloopen. De Nederlandse Visserijbond heeft het initiatief genomen subsidie aan te vragen bij het Europees Visserij Fonds en de provincie Friesland uit de pot Duurzame Ontwikkeling van visserijgebieden. Het idee werd uitgewerkt samen met de deelnemende visserijbedrijven en het Friese educatief bezoekerscentrum Mar en Klif. Mar en Klif biedt het project aan aan de scholen.

Vissen met gasten/toeristen aan boord is ook in Hindeloopen niet nieuw. De enige nog overgebleven beroepsvissers in het plaatsje, de Bootsma's van de HI 35, doen het al enkele jaren, met succes. Het nieuwe project is specifiek gericht op leerlingen van de groepen 5-8 van de basisschool. Voor die leerlingen wordt dit voorjaar (mei-juni) en opnieuw in het voorjaar van 2013 een excursie aangeboden op het IJsselmeer.

Het doel van het project is om de kinderen zelf te laten

★ Het hijsen van een diablo op de drie deelnemende schepen was de officiële start van het project Educatief IJsselmeer Vissen.

ontdekken en te laten ervaren hoe het leven eruitziet van een IJsselmeervisser. Ze krijgen aan boord opdrachten (diepte, wind en temperatuur meten), en mogen zelf vissen met kisten en aakkuil. Vissen en ook vogels van het IJsselmeer worden op naam gebracht met een speciaal hiervoor ontwikkelde zoekkaart. Op de website www.ijsselmeervissen.nl kunnen kinderen hun foto's, visvangsten en werkstukken (fiat) plaatsen. Al voor de start van het project hadden zich al ruim twintig schoolklassen aangemeld voor een excursie.

De aftrap van het project werd vrijdag gegeven in het bekende restaurant De Hinde, waar wetvoerder Gea Akkermans van Zuidwest-Friesland en Visserijbondvoorzitter Johan Nootgedagt het project toelichtten en wezen op de kansen voor de visserij. De kinderen stonden al klaar op de kade, in zwenvesten. Die zwenvesten zijn onderdeel van de aanpassingen die aan boord gedaan moesten worden in verband met

de veiligheid en de mogelijkheid tot educatie aan boord (zoals zitbankjes, verrekijkers). De officiële opening was het hijsen van een diablo op de drie schepen door

Akkermans, Nootgedagt en Iris Nutma van Mar en Klif.

Voor de staandwantsvisserij is het nu gesloten tijd, voor de palingvisserij is het volgens

★ Aanschouwelijk onderwijs aan boord van een IJsselmeerkotter. Helemaal links illustrator van het lesmateriaal Vera Damhuis en daarnaast Iris Nutma van Mar en Klif.

★ De ST 8, WON 38 en HI 35 in de haven van Hindeloopen. De linker loods is van de HI 35 en basis van 'IJsselmeervissen & Events'.

★ Haiko Bootsma en Jelke de Haan op de WON 38 na een lange vaartocht op het IJsselmeer vanuit Hindeloopen.

Boersma nog te koud. Af en toe kijkt hij of er nog wat zit, maar hij houdt zich vooral bezig met kistjes repareren op de scheur. „Ik zou liever gewoon vissen hoor,

maar dit is toch wel erg leuk om te doen en bovendien een bijde dienst in de slappe tijd“, zegt de nachtere Fries. „We krijgen de behoorlijk druk. Ik hoor al van 2 tochten.“ Het project is gebudgetteerd voor twee jaar. Volgend jaar kunnen zich ook basisscholen aanmelden van buiten het gebied van de vier huidige deelnemende gemeenten (Lemsterland, Zuidwest-Friesland, Gaasterland-Sle en Skarsterlân).

De HI 35, ST 8 en WON 38 waren tegen het middaguur weer terug in de haven, waar de kinderen werden ontvangen in warme chocolademelk. Sipke en Pieter Bootsma van de HI 35 vonden het een geslaagde tocht. „V zijn het ook wel gewend, was varen vaak met toeristen.“ I WON 38 vist met drie man aan boord met grote fuiken. „Het leuk om jongeren wat te leren zegt Jelke de Haan. „De visserij is momenteel rustig. Als dit project een bijdrage kan leveren aan onze bedrijfsvoering, waarom zouden we dan niet meedoen?“

Artikel FishTrend, week 11 - 2013

Voorpagina

FISHTREND

FRESH FISH NEWS & FOOD TRENDS

Jaargang 2 | Week 11 | 2013 | Nummer 1 | www.fishtrend.nl

Promotie en extra inkomsten vissers

Het project Educatief IJsselmeervissen heeft als doel om scholieren van groep vijf tot en met acht bekend te maken met de beroepsvisserij op het IJsselmeer. Drie vissers hebben vorig jaar aan het project deelgenomen. Volgende maand krijgen de lessen een vervolg. Voor de visserijbedrijven is de dienstverlening een welkomme aanvulling op de visserijactiviteiten. Het project wordt uitgevoerd in de maanden dat er niet met staand wand gevist mag worden.

Lees verder op pagina 3

Deep ocean water voor bemesting vis

Volgens professor Johan Verreth van Wageningen UR moet in de nabije toekomst de viskweek ervoor zorgen dat een stijgende bevolking voldoende vis kan eten. Om het aandeel gekweekte vis verder te laten stijgen, zijn allerlei ontwikkelingen gaande, zoals het gebruik van deep ocean water. "Op 200 meter diepte is het water heel voedselrijk. Nu hebben experts een manier gevonden om dit water naar de oppervlakte te brengen voor bemesting van vis. Een grote kans voor de aquacultuur", zo zei hij tijdens Vis op de Kaart.

Lees verder op pagina 6

Veel vragen over afbouw Productschap

Bij het Productschap Vis komen veel vragen binnen omtrent de afbouw van het orgaan en de heffingen die in 2013 en 2014 betaald moeten worden. Daarom is een brief verstuurd aan de visbedrijven en is op de website, www.pvis.nl, uitgebreide informatie te vinden. In deze editie legt secretaris Henk Hoeman uit waarom nog wel heffingsgeld geïnd wordt. Van de heffingen voor dit jaar is een deel bestemd voor de reguliere activiteiten en een deel voor de afbouw inclusief het sociaal plan.

Lees verder op pagina 9

Artikel FishTrend, week 11 - 2013

Vervolg artikel

FISHTREND | 3

EDUCATIEF IJSSELMEERVISSEN GENEEREERT EXTRA OMZET EN GOODWILL

'Opvarenden treden in voetsporen visserman'

Vondst naar de voerpijn.

Afvaarten voor het project Educatief IJsselmeervissen vinden plaats vanuit Hindeloopen waar kinderen eveneens een kijkje kunnen nemen in de expositieruimte. Mogelijk kunnen de vaartschepen in de toekomst voor meerdere vissersbedrijven worden uitgerust met verschillende havens. Momenteel loopt een subsidieaanvraag om het project op te schalen en met twee jaar te verlengen.

Initiatiefnemer van het project is Vissersbedrijf Soesma, dat in 2010 met de H135 samen met vaartschepen waarbij demonstraties worden gegeven van de visserij op het IJsselmeer. Het eerste jaar werd deze dienstverlening uitkomst en enthousiasme ontstond', blikt Pieter Soesma terug. 'Gedurende de komende jaren in aanraking met het IJsselmeergebied en de visserij. Opvarenden mogen zelf proberen om in de voerpijn te treden van het aloude beroep van visserman.'

Al snel viel op dat kinderen erg enthousiast waren over het ontdekken op het IJsselmeer en de bijbehorende visserij. Door een duurzame visserij met een

zege, aakkuil, aalkiepie of waarde nemen kunnen zij ervaren hoe vis wordt gevangen. Tijdens het

demonstratievissen worden alle vangsten weer teruggezet. Dit wordt gedaan om uit te leggen dat vissers

het IJsselmeergebied behoren en dat bewaas visser belangrijk is voor de visserij in de toekomst.

Deze laatste bewaardingen worden ook gebruikt in de educatieruimte van de H135. Hierin is een kleine expositie ontwikkeld waarmee wordt onderstreept hoe de laatste eeuw is gewist op de voerpijn: Zandkrab en het IJsselmeer. Met foto's, video's en video's wordt de informatie overgebracht.

Doel van het nieuwe project is om kinderen in de leeftijdscategorie van acht tot twaalf jaar in het IJsselmeergebied van half april tot 1 juli de mogelijkheid te geven om mee te varen op een vissersschip. Inmiddels doen nog twee andere vissersbedrijven

de visserijmetoden leren zien en ervaren.

Ook informatiecentrum Mar & Kijf te Oudermolen omvangt veel positieve reacties van de scholen die deelnemen aan het project. De cursus biedt basisscholen een unieke kans om Natuur- en Milieu-educatie in de praktijk toe te passen.

Op dit moment zijn de excursies in 2013 nog steeds vrijgeboord, door het roeiovereen van een extra kooi kan er nog ruimte worden gecreëerd voor de toename van de basisscholen. Meer informatie is te vinden op www.ijsselmeervissen.nl

Financiering van het project wordt verzorgd door het Europees Visserij Fonds (EVF), de Provincie

meer, namelijk Vissersbedrijf S. Soesma STB en Vissersbedrijf H. Soesma en J. de Haan WJONB. Mogelijk wordt dit jaar nog een IJsselmeervisser toegevoegd.

'Voor ons is dat een geweldige periode', legt Soesma uit. 'Dit is de geschikte periode voor de waard waar visserij. Met de aakkuil, luten en aalkiepie kan ik genoeg over

Friesland en cofinanciering van de deelnemende bedrijven. Informatiecentrum Mar en Kijf verzorgt de communicatie naar de basisscholen en beheert het boekingsproces. Projectleider van de Nederlandse Vissersbond lichten van dat kind begeleidt de vissersbedrijven en zorgt voor de communicatie tussen vissersbedrijven, basisscholen en Mar en Kijf.

Over precisie denken wij nooit te licht

Als we het over nauwkeurigheid hebben, dan komt u op Multipond rekenen. Wij maken uw belofte aan de consument waar. Tot op één honderdste gram nauwkeurig en in de juiste mix van ingrediënten. De nauwkeurigheid van Multipond zijn 100% betrouwbaar.

Multipond past iedere weegautomaat aan op het al te weeg product. Samen met u kunnen wij een maatoplossing ontwikkelen waarmee u veel tijd en geld bespaart. Wij maken waar wat we beloven, al 25 jaar! Als ook u snel en precies wilt wegen en doseren, bel dan +31 (0)40 262 80 90 voor een afspraak of een uitgebreide presentatie.

MULTIPOND
SNEL, PRECIES, MULTIPOND

Stroom 2/34-10, Postbus 20033, 4000 MD Rotterdam, T +31 (0) 40 26 28 090, F +31 (0) 40 26 30 070, info@multipond.nl, www.multipond.com

Artikel Balkster Courant, 3 mei 2012

Hielper jeugd IJsselmeer op voor lessen over zeevissen

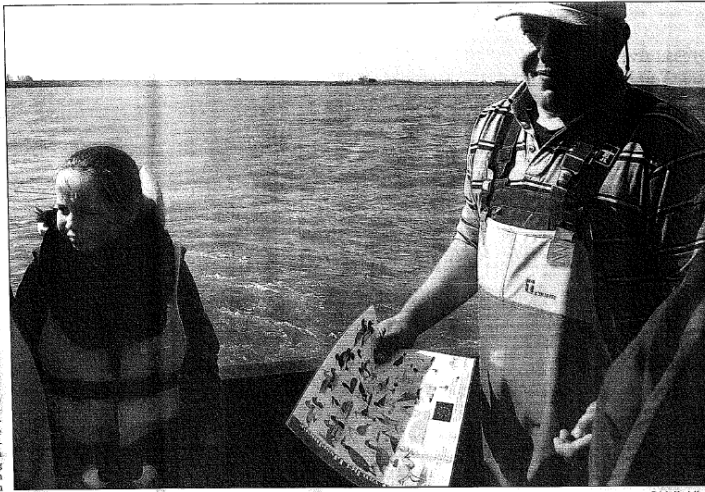
Schoolkinderen van basisschool De Skulpe uit Hindeloopen starten vrijdag het educatieproject IJsselmeervissen. Een unieke kans voor kinderen om de natuur, de visserij en de historie van het IJsselmeergebied aan boord van een vissersschip te ontdekken. Twintig schoolklassen hebben zich al aangemeld voor zo'n excursie.

WEDHOUDER ■ Wethouder Gea Akkermans van Súdwest-Fryslân opende samen met voorzitter Johan Nooitgedagt van de Nederlandse Visserijbond en Iris Nutma van Mar & Klif het project door een diablo in de vissersschepen te hangen. Met trots presenteerden de Nederlandse Visserijbond en de afdeling Groen Doen van Mar en Klif het speciaal voor kinderen ontwikkelde educatieproject 'IJsselmeervissen'. Voor leerlingen van de groepen 5 tot en met 8 van de basisschool wordt in het voorjaar van 2012 en 2013 een uitdagend twee-en-halfuurs durende excursie op het IJsselmeer aangeboden. Al voor de start van het project zijn al meer dan 20 schoolklassen die zich voor dit jaar hebben aangemeld voor deelname aan deze unieke excursie.

Het doel van het project is om kinderen van de basisschool zelf te laten ontdekken en te laten ervaren hoe het leven eruit ziet van een IJsselmeervisser. De kinderen krijgen aan boord uitdagende opdrachten. Ze mogen zelf vissen met kisten en aaskuil, met een verrekijker vogels spotten, vissen en vogels determineren met een speciaal hiervoor ontwikkelde zoekkaart en metingen doen over de diepte in het IJsselmeer, windkracht en

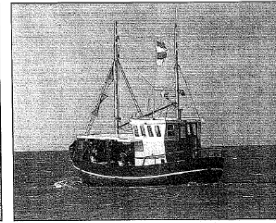
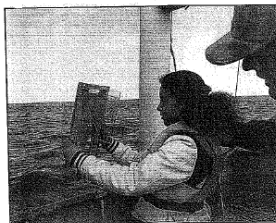
temperatuur. Het is vooral belangrijk dat de kinderen het IJsselmeer leren kennen in weer en wind en niet vanuit een knus klaslokaal. De vis die tijdens de excursie gevangen wordt, wordt levend teruggeset in het IJsselmeer. Op de website www.ijselmeervissen.nl kunnen kinderen, na deelname aan de excursie, foto's, registraties van visvangsten en werkstukken plaatsen. Het project is een initiatief van Ursa Major Services B.V./Nederlandse Visserijbond en wordt mede mogelijk gemaakt door subsidie vanuit het Europees Visserij Fonds (EVF) en Provincie Fryslân ter investering in duurzame ontwikkeling van visserijgebieden. Het project is ontwikkeld in samenwerking met drie Friese visserijbedrijven S. Boersma ST 8, S. Bootsma HI 35 en H. Bootsma WON 38, de Nederlandse Visserijbond, de afdeling Groen Doen van Mar en Klif en Pyke Kroes.

Het project wordt aangeboden in de 4 gemeenten Lemsterland, Súdwest-Fryslân, Gaasterlân-Sleat en Skarsterlân die zijn aangesloten bij Groen Doen (www.groendoen.net). Maar ook basisscholen in Friesland die buiten deze gemeenten vallen, kunnen zich vanaf 2013 aanmelden, via de website www.ijselmeervissen.nl.

■ Hella Boersma schipper van de WON 38 laat aan de hand van de zoekkaart zien welke vogels voorkomen op het IJsselmeer

Foto's Henk Kroes

Artikel website Grootmeek, 28 april 2012

Hindelooper kids openen visproject IJsselmeer

2012-04-28 02:04:28 admin

Hindeloopen 28 april 2012 – Schoolkinderen van basisschool De Skulpe uit Hindeloopen starten vandaag het educatieproject IJsselmeervissen. Een unieke kans voor kinderen om de natuur, de visserij en de historie van het IJsselmeergebied aan boord van een vissersschip te ontdekken. Wethouder Gea Akkermans opende samen met voorzitter Johan Nooitgedagt van de Nederlandse Visserijbond en Iris Nutma van Mar & Klif het project door een diablo in de vissersschepen te hangen.

Hindeloopen – Met trots presenteerden de Nederlandse Visserijbond en de afdeling Groen Doen van Mar en Klif vandaag, het speciaal voor kinderen ontwikkelde educatieproject 'IJsselmeervissen'. Voor leerlingen van de groepen 5 t/m 8 van de basisschool wordt in het voorjaar van 2012 en 2013 een uitdagend twee-en-halfuurs durende excursie op het IJsselmeer aangeboden. Al voor de start van het project zijn al meer dan 20 schoolklassen die zich voor dit jaar hebben aangemeld voor deelname aan deze unieke excursie.

Een dag uit het leven van....

Het doel van het project is om kinderen van de basisschool zelf te laten ontdekken en te laten ervaren hoe het leven eruit ziet van een IJsselmeervisser. De kinderen krijgen aan boord uitdagende opdrachten. Ze mogen zelf vissen met kisten en aaskuil, met een verrekijker vogels spotten, vissen en vogels determineren met een speciaal hiervoor ontwikkelde zoekkaart en metingen doen t.a.v. de diepte in het IJsselmeer, windkracht en temperatuur. Het is vooral belangrijk dat de kinderen het IJsselmeer leren kennen in weer en wind en niet vanuit een knus klaslokaal.

De vis die tijdens de excursie gevangen wordt, wordt levend teruggeset in het IJsselmeer. Op de website www.ijselmeervissen.nl kunnen kinderen, na deelname aan de excursie, foto's, registraties van visvangsten en werkstukken plaatsen.

Het project is een initiatief van Ursa Major Services B.V./Nederlandse Visserijbond en wordt mede mogelijk gemaakt door subsidie vanuit het Europees Visserij Fonds (EVF) en Provincie Fryslân ter investering in duurzame ontwikkeling van visserijgebieden. Het project is ontwikkeld in samenwerking met drie Friese visserijbedrijven S. Boersma ST 8, S. Bootsma HI 35 en H. Bootsma WON 38, de Nederlandse Visserijbond, de afdeling Groen Doen van Mar en Klif en Pyke Kroes.

Het project wordt aangeboden in de 4 gemeenten (Lemsterland, Súdwest-Fryslân, Gaasterlân-Sleat en Skarsterlân) die zijn aangesloten bij Groen Doen (www.groendoen.net). Maar ook basisscholen in Friesland die buiten deze gemeenten vallen, kunnen zich vanaf 2013 aanmelden, via de website www.ijselmeervissen.nl voor een excursie.

BIJLAGE 2 Persbericht Start Educatief IJsselmeervissen

PERSBERICHT

Hindeloopen, 27 april 2012

Educatieproject IJsselmeervissen van start

Schoolkinderen van basisschool De Skulpe uit Hindeloopen startten vrijdag 27 april het educatieproject IJsselmeervissen. Een unieke kans voor kinderen om de natuur, de visserij en de historie van het IJsselmeergebied aan boord van een vissersschip te ontdekken. Wethouder Gea Akkermans opende samen met voorzitter Johan Nooitgedagt van de Nederlandse Vissersbond en Iris Nutma van Mar & Klif het project door een diabolo in de vissersschepen te hangen.

Hindeloopen - Met trots presenteerden de Nederlandse Vissersbond en de afdeling Groen Doen van Mar en Klif vandaag, het speciaal voor kinderen ontwikkelde educatieproject 'IJsselmeervissen'. Voor leerlingen van de groepen 5 t/m 8 van de basisschool wordt in het voorjaar van 2012 en 2013 een uitdagend twee-en-halfuur-durende excursie op het IJsselmeer aangeboden. Al voor de start van het project zijn al meer dan 20 schoolklassen die zich voor dit jaar hebben aangemeld voor deelname aan deze unieke excursie.

Het doel van het project is om kinderen van de basisschool zelf te laten ontdekken en te laten ervaren hoe het leven eruit ziet van een IJsselmeervisser. De kinderen krijgen aan boord uitdagende opdrachten. Ze mogen zelf vissen met kisten en aaskuil, met een verrekijker vogels spotten, vissen en vogels determineren met een speciaal hiervoor ontwikkelde zoekkaart en metingen doen t.a.v. de diepte in het IJsselmeer, windkracht en temperatuur. Het is vooral belangrijk dat de kinderen het IJsselmeer leren kennen in weer en wind en niet vanuit een knus klaslokaal.

De vis die tijdens de excursie gevangen wordt, wordt levend teruggezet in het IJsselmeer. Op de website www.ijsselmeervissen.nl kunnen kinderen, na deelname aan de excursie, foto's, registraties van visvangsten en werkstukken plaatsen.

Het project is een initiatief van Ursa Major Services B.V./Nederlandse Vissersbond en wordt mede mogelijk gemaakt door subsidie vanuit het Europees Visserij Fonds (EVF) en Provincie Fryslân ter investering in duurzame ontwikkeling van visserijgebieden. Het project is ontwikkeld in samenwerking met drie Friese visserijbedrijven S. Boersma ST 8, S.

Bootsma HI 35 en H. Bootsma WON 38, de Nederlandse Vissersbond, de afdeling Groen Doen van Mar en Klif en Pyke Kroes.

Het project wordt aangeboden in de 4 gemeenten (Lemsterland, Súdwest-Fryslân, Gaasterlân-Sleat en Skarsterlân) die zijn aangesloten bij Groen Doen (www.groendoen.net). Maar ook basisscholen in Friesland die buiten deze gemeenten vallen, kunnen zich via de website www.ijsselmeervissen.nl aanmelden voor een excursie.

In restaurant De Hinde te Hindeloopen werden enkele woorden gesproken door wethouder Akkermans en de voorzitter van de Nederlandse Vissersbond, de heer Nooitgedagt. Mw. Akkermans gaf aan dat het heel belangrijk is dat de kinderen worden betrokken bij hun eigen omgeving, de beroepsvisserij en de waarden leren kennen van het grootste meer van Nederland, het IJsselmeer. Ook dhr. Nooitgedagt gaf in zijn openingswoord het belang van de beroepsvisserij aan om kennis aangaande de visserij en het IJsselmeergebied over te dragen. Daarna volgde de opening door het hijsen van de diablo's in de mast ten teken dat het visseizoen is begonnen. Ondertussen hadden de kinderen de zwemvesten aan en stapten aan boord van de vissersschepen. De genodigden zwaaiden de kinderen uit die het ruime sop kozen.

Noot voor de redactie, niet voor publicatie:

Voor meer informatie over dit persbericht kunt u contact opnemen met:

Secretariaat Nederlandse Vissersbond: 0527-698151 / secretariaat@vissersbond.nl
Egbert van der Tuin, Ursa Major Services B.V./Nederlandse Vissersbond: 0527-698151 /
06-20303883 / evandertuin@vissersbond.nl

BIJLAGE 3 Sfeerimpressie project

Nederlandse Vissersbond

© 2014, Ursa Major Services BV/CPO Nederlandse Vissersbond U.A., Emmeloord

Colofon

Ursa Major Services BV/CPO Nederlandse Vissersbond U.A.